Največji slovenski tednik v Združenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:

1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

GLASILO JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE: 1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 3. Štev. 3. Chicago, Ill., 23. januarja (January) 1918. Leto IV. Volume IV.

ZAPISNIK

sestavljen o priliki letnega zborovanja glavnega odbora K. S. K. Jednóte v Jednotinem domu, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dne 15. januarja 1918.

Pričujoči:

Predsednik, Pavel Schneller.
1. podpredsednik, Jos. Sitar.
2. podpredsednik M. Jerman.
Glavni tajnik, Jos. Zalar.
Pomožni tajnik, Jos. Rems.
Glavni blagajnik, John Grahek.
Duhovni vodja, Rev. Francis J. Ažbe.
Pooblaščenec, Ralph Kompare.
Vrhovni zdravnik, Dr. M. Ivec.

Nadzorni odbor:

Jos. Dunda.
Martin Nemanich.
Math Kostainšek.
John Mravintz.
Frank Frančič.

Porotni odbor:

Mihael Kraker,
Geo Flajnik,
Anton Gregorich.

Pravni odbor:

Anton Burgar,
Joseph Russ,
Frank Plemel in urednik "Glasila K. S. K. Jednote", Ivan Zupan.

Razun gori navedenih so navzoči tudi še sledeči stari odborniki:

A. Grdina, II. podpredsednik.
Rev. J. Črne, duhovni vodja.
Geo. Thomas, nadzornik.
John Povsha, nadzornik in
Frank Petkovšek, nadzornik.

Na podlagi odredbe glavnega predsednika razpisano je bilo zborovanje glavnega odbora na 14. t. m. Vsled prometnih ovir in zamud na vlakih zamoglo se je pa pričeti z zborovanjem še le danes, 15. januarja 1918.

Predsednik otvori prvo sejo ob 9. uri zjutraj. Duhovni vodja moli. Preds. Schneller pozdravi navzoče s toplimi besedami želeč jim srečno novo leto in izraža upanje in željo, da bi odbor složno in uspešno deloval za uspeh in procvit naše K. S. K. J. Zahvali se cvit naše K. S. K. Jednote. Zahvali se starim uradnikom, da so pomagali priti do željenih ciljev. Povdarja, da je bila naša Jednota ustanovljena na katoliški podlagi in da mora taista tudi katoliška ostati. Priporoča, da naj se člani medsebojno spoštujejo, ker le na ta način se zamoreta zasigurati mir in sloga v naši organizaciji. Upa, da se bode vsak uradnik zavedal svojih dolžnosti in gledal na to, da se pravila Jednote točno izpolnujejo.

Glavni tajnik brat Zalar predloži nadzornemu odboru poroštva uradnikov. Taista so se našla popolnoma v redu. Istotako so bila tudi poroštva krajevnih zastopnikov v popolnem redu.

Brat predsednik zapriseže glavnega tajnika Josip Zalarja po predpisanem obredu. Nato zapriseže glavni tajnik vse ostale glavne uradnike po vrsti.

Predsednik opomni vse uradnike naj ostanejo zvesti svojim obljubam in da naj drže svoje prisege.

Nadzorni odbor je pričel na to s svojim težavnim delom pregledovanja knjig, računov i. t. d. Tega dela, katero je trajalo dva dni in katero zahteva največjo natančnost in pozornost udeleževali so se vsi stari in novi nadzorniki. Nadzorni odbor podal je se tudi na Joliet Nat. Bank in pregledal vse tam v Safe Deposit Vaults se nahajajoče vrednostne listine K. S. K. Jednote.

Predsednik nadzornega odbora br. Jos. Dunda prebere navzočim natančen račun, glasom katerega znaša premoženje K. S. K. Jednote koncem leta 1917 in sicer:

Preostanek na gl. rač.	$522,652.28
Denarno premoženje pri "Glasilu Jednote"	238.71
Pri Mladinskem oddel.	6,052.51
Den. premož. skupaj	$528,943.50

Na predlog brata Remsa izrekla se je nadzornemu odboru zahvala prisotnih odbornikov. Istotako izrekla se je tudi soglasna zahvala predsedniku, glavnemu tajniku in vsem starim in novim odbornikom. Prisotni urednik Glasila brat Zupan se tudi zahvaljuje vsem za prijazno sodelovanje in podporo pri njegovem delu.

Bivši podpredsednik brat Grdina in nadzornik brat Thomas se poslovita od navzočih s prijaznimi besedami in upanjem, da bode poslovanje glavnega odbora tudi prihodnja tri leta tako složno in uspešno, kakor zadnja tri leta.

Omenjeno naj bode še, da so vsa društva v Jolietu, katera pripadajo K. S. K. Jednoti povabila vse glavne odbornike na banket v Stern-ovo dvorano in sicer na sredo 16. januarja večer. Povabilo se je hvaležno sprejelo.

Zaključek seje z molitvijo 17. januarja ob šesti uri zvečer.

Pavel Schneller, predsednik.
Josip Rems, zapisnikar.

Druga seja, dne 18. januarja 1918 dopoldne.

Predsednik brat Schneller otvori sejo ob 9. uri dopoldne. Navzoči vsi. Duhovni vodja moli.

Pomožni tajnik prečita zapisnik zadnje seje, kateri se na predlog brata A. Burgarja, podpiran od brata Dunde soglasno sprejme.

Ant. Burgar, predsednik pravnega odbora prebere nasvete oziroma pravila glede otroškega oddelka kakor sledi:

Pravila mladinskega oddelka K. S. K. J.

1. V mladinski oddelek se sprejemajo le otroci članov in članic K. S. K. J. v starosti od 1 do 16. leta.

a) Pristopnina za vsakega otroka znaša 50c.

b) Vplačilna knjižica stane za vsakega otroka 10c.

c) Redni mesečni assement je 15c.

2. V slučaju, da primanjkuje denarja v mladinskem oddelku, ima glavni tajnik pravico razpisati asesment, ki je potreben za pokritje primankljaja.

3. Redni mesečni asesment mora biti plačan društvenemu tajniku(ci) najkasneje 10 dni po društveni seji. (Mladinski oddelek nima nobenega stika z zavarovalnino članov in članic K. S. K. J.)

4. Stariši, ki hočejo vpisati svojega otroka ali otroke v ta oddelek, naj se obrnejo na društvenega tajnika (co) bodisi na društveni seji ali izven seje, ki jim bo izpisal ter izpolnil potrebno kartico za pristop ali izjavo. Ta izjava se glasi sledeče:

Izjava starišev.

Nižje podpisani(a), podkrižani(a) svečano izjavljam(va), da je moj(najun) otrok, za katerega vlagam(va) tukaj prošnjo za sprejem v otroški oddelek K. S. K. J., čil in zdrav, kakor tudi da so vsi podatki v tej prošnji navedeni resnični. Obenem se odpovem(va) vsem zahtevam do pogrebniške podpore celoma ali deloma, — če se mi (nama) dokaže, da ni moja (najuna) izjava o zdravstvenem stanju otroka popolnoma resnična.

Ime in priimek otroka.....
starost.....
Rojen dne.. meseca.... leta....
Mesto (ali vas).....
Država.....
Dežela.....
Število bratov in sester živih....
Število mrtvih.....
Podpis (križ) starišev, očeta in matere, ali oskrbnika.....
Podpisani uradniki dr..... štev....K. S. K. J. v..... potrjujemo, da smo videli danes otroka, katerega ime je zgoraj navedeno, ki je po našem prepričanju pri najboljšem zdravju, radi tega ga priporočamo za sprejem.
Kraj in datum.....
Predsednik(ica).....
Zastopnik(ica).....
Tajnik(ica).....

Otrokom torej ni potreba, da bi bili za pristop zdravniško preiskani, pač pa morajo biti priporočeni od društvenega odbora.

5. Kadar zavarovani otrok umre se izplača očetu ozirom materi ali varuhu, zavarovanega otroka po predloženem mrtvaškemu listu katerega mora spolniti zdravnik in društveni odbor svota $100.00 za **pogrebne stroške,** ako je imel otrok plačan zadnji asesment.

Vsak otrok mora biti član tega oddelka 90 dni, predno so stariši ali varuh, opravičeni v slučaju smrti otroka do **pogrebnih stroškov.**

7. Kadar otrok umre, se mora naznaniti njegova smrt tajniku ali tajnici društva, kateri se mora prepričati o resničnosti in sporočati to Jednoti. Predložiti je treba tudi vse zahtevane listine.

8. Ko dopolne član Mladinskega oddelka 16to leto svoje starosti lahko postane najmanj v teku 90 dni aktiven član(ica) K. S. K. J. V takih slučajih se mora prosilec(ka) podvreči zdravniški preiskavi, kakor vsak drugi kandidat (inja).

Takoj po prestopu mora vsak tak član(ica) plačati vse asesmente in prispevke kakor navadno novo pristopili član ali članica; z drugo besedo rečeno; tajnik društva kolekta takoj pri sprejemu ali prestopu od takega člana(ice) mesečni asesment, pristopnino, prispevek za rezervni sklad in prispevek za vrhovnega zdravnika in upravne stroške K. S. K. J., in odšteje pa naj se mesečni prispevek 15c od mladinskega asesmenta za označbo zakaj se je omenjeni znesek odštel.

10. Ko dospe zdravniško preiskovalni list takega člana(ice) v glavni urad K. S. K. J., nakaže se svota $2.75 starišem ali varuhu takega prestoplega člana (ice). Ta svota se izplača iz mladinskega sklada v poravnavo stroškov za pristop v Jednoto.

11. Otroke, ki ne plačajo asesmenta kakor določeno v točki 1. (c) se direktno črta. S tem zgube vse pravice pri Mladinskemu oddelku K. S. K. J.

12. Črtane člane se sprejema nazaj v mladinski oddelek kot nove člane(ice). Ako je otrok 3krat črtan, se ne sprejme več v Jednoto.

Sestavljeno, zapisano, in predloženo v Joliet, Illinois, dne 17. januarja 1918.

Pravni odbor:
Anton Burgar, preds. pravn. odb.
Josip Russ, II. odbornik.
Frank Plemel, III. odbornik.

Potrjeno:
Paul Schneller, gl. predsednik K. S. K. J.
Josip Zalar, gl. tajnik K. S. K. J.

Ti nasveti in določbe pravnega odbora se na predlog brata Zupana, podpirano od br. Remsa, soglasno sprejmejo.

Glavni tajnik brat Zalar prečita postavne zahteve in naredbe tikajoče se otroške zavarovalnine ter natanjko razjasni, kake naloge in pravice imajo zavarovani otroci.

Glede zdravniškega preiskovanja otrok pri prestopu v Jednoto začela se je živahna debata, katere so se udeležili bratje Plemel, Zalar, Dr. Ivec in Grahek.

Brat predsednik je na podlagi svojih skušenj poučil navzoče o tej zadevi in priporočal, da naj ostane po starem. Vsestransko odobreno.

Brat Kraker predlaga, da se plača prihodnjih 5 mesecev in sicer od prvega februarja do prvega julija 1918 društvenim tajnikom(icam) po 10c nagrade za pristop vsakega otroka. Soglasno sprejeto.

Brat Zupan predlaga, da naj se plača tistim društvom, katera pridobijo največ otrok, tri nagrade in sicer prva $15, druga $10 in tretja $5 in sicer velja ta razpis za dobo prihodnjih pet mesecev od 1. febr. do 1. julija 1918. Predlog podpiran od brata Zalar in soglasno sprejet.

V svrho reklame mladinskega oddelka predlaga brat Zupan, da se oskrbi posebne znake za člane-otroke. Vsestransko podpirano in sprejeto s priporabo, da se naj isti prodaja za dobavno ceno.

V odbor za oskrbo teh znakov izvoljeni so bili soglasno bratje Gregorich, Zalar in Zupan.

Brat Zalar prebere izkaz stroškov in dohodkov zadnjih šest mesecev kakor sledi:

Poročilo glavnega tajnika, predloženo glavnim uradnikom K. S. K. Jednote na seji dne 18. jan. 1918.

Gospod gl. predsednik in odborniki:—

V čast mi je poročati Vam o poslovanju naše Jednote zadnjih šest mesecev leta 1917. Vkljub vladujočim razmeram in ogromnim stroškom, ki jih je bilo pri K. S. K. Jednoti lansko leto, moram konštatirati, da je bil napredek naše dične organizacije poljen leta 1917. Vkljub vladajočim razmeram in ogromnim stroškom, ki jih je bilo pri K. S. K. Jednoti lansko leto, moram konštatirati, da je bil napredek naše dične organizacije povoljen.

Od 1. julija do 31. dec. m. l. prejeli smo od strani krajevnih društev	$92,870.50
Obresti za isti čas so znašale skupaj	11,941.48
Najemnina	980.00
Brat Math Pogorelc je plačal v poravnavo zadeve Frice	800.00
Mladinskemu oddelku prodane obveznice	4,034.85
Obveznic se je kupilo za svoto	60,000.00
Vsota	$170,626.83

Izplačalo se je:

Smrtnine	$60,483.53
Poškodnine	5,050.00
Bolniške podpore	155.00
Upravni stroški	14,430.36
Obveznice	63,873.84
Prodane obveznice Mladinskemu oddelku	4,000.00
	$147.992.73
Preostanek zadnjih šestih mesecev 1917	$ 22,634.10
Preostanek 1. jul. 1917	500,018.18
Gotov. 31. dec. 1917	$522.652.28

Drugi denar pripadajoč Jednoti zadnjega dne decembra meseca m. l., ki še ni bil vplačan oziroma ni bil vplačljiv:

Društva na dolgu Jednoti	$41.12
Obresti od hipotek in obveznic	4430.74
Najemnina od poslopij	63.13
Premoženje Jed. Glasila	$1,164.40
Inventar K. S. K. J.	4,373.76
Skupno premoženje Jednote 31. dec. 1917	$532,725.43

Ker je poslovno leto za 1917 zaključeno, sem uverjen, da Vas bode veselilo znati o skupnih dohodkih in stroških pretečenega poslovnega leta. Vsled tega hočem tukaj navesti nekoliko pregleda o poslovanju minulega leta:

Prejemki:

Tekom leta 1917 so plačala društva	$192,747.48
Obresti prejeli	24.445.40
Najemnina	1,513.10
Drugi dohodki	4.874.82
Obveznic se je kupilo tekom leta 1917 za	115.000.00
Posojilo na hipoteke	3.500.00
	$342.080.80

Izplačali:

Posmrtnine	$111.597.85
Poškodnine	9.600.00
Bolniške podpore	300.00
Upravni stroški	26,853.20
Kupljene obveznice	123,569.66
Prodane obveznice	4.000.00
Posojenega na hipoteke	3.500.00
	$279.420.71
Preostanek za leto 1917	$ 62.660.09

Upravni stroški minulega leta so bili izvanredno visoki. Pri tem pa je treba vpoštevati, da so znašali stroški zadnjega glavnega zborovanja ali konvencije $4,717.87, ki so pri upravnih stroških všteti.

Leta 1917 smo imeli nenavadno veliko število umrlih članom in članic. Do sedaj je bilo naznanjenih skupno število 144 umrlih za pretečeno leto, ali 37 slučajev več, nego jih je bilo leta 1916.

Glede pokojne članice Antonije Domitrovič poroča gl. tajnik Zalar, da je bila taista pri dveh društvih in sicer pri dr. sv. Roka št. 15 Allegheny, Pa. in pri dr. sv. Barbare štev. 92 Pittsburgh, Pa. Ker je popolnoma dognano, da je to ena in ista članica spadajoča k dvem društvom naše Jednote, se je soglasno sklenilo, da se izplača samo prvi certifikat dr. sv. Roka in sicer za $500. —

Slučaj Vincenc Kirzmanič, član dr. sv. Janeza Krstnika štev. 14 Butte, Mont.: Gl. tajnik brat Zalar poroča, da je dobil pismo od Insurance Commissionerja države Mont. v katerem taisti zahteva pojasnila glede izplačila posmrtnine.

Odgovoril mu je, da se smrtnine ne izplača, ker je bil član Vincenc Krizmanič suspendiran radi neplačila, ali dolga asesmentov za društvo in Jednoto.

Predsednik brat Schneller se sklicuje na določbe Jednotinih pravil ter izjavlja, da dediči Krizmanicha nimajo nikake postavne podlage za njih zahteve.

Duhovni vodja opozarja navzoče odbornike na točko 121. Jednotinih pravil ter prosi, da ga glavni odbor podpira, da se ta točka pri vseh društvih natančno upošteva, da se ohrani Jednoti katoliški značaj. Izkaze za opravljeno velikonočno spoved se mora izročiti tajniku društva na prvi seji po preteku velikonočne dobe. Kjer ni slovenskega duhovnika je duh. vodja rad pripravljen takim društvom taistega preskrbeti. Podpirano in odobreno.

Zaključek seje ob 12:30 uri popoldne z molitvijo.

Paul Schneller, preds.
J. Rems, zapisnikar.

Popoldanska seja den 18. jan. 1918.

Predsednik otvori sejo ob 2. uri z molitvijo. Navzoči vsi razen zapisnikarja Jos. Remsa ki se je oprostil, radi nujnega opravka v Chicagu.

Pooblaščenec Jednote br. R. F. Kompare priporoča, da naj Jednota nastavi po sklepu zadnje konvencije takega odvetnika ki bo vedno dajal glavnemu odboru potrebne nasvete v kočljivih vprašanjih, da bi se Jednoto čuvalo pred številnimi tožbami in ki naj bi Jednoto v tožbenih zadevah zastopal. V to priporoča, da naj bi se vzelo odvetnika izmed članstva K. S. K. J.

Gl. tajnik br. J. Zalar se strinja s tem nasvetom ter dostavlja, da bi moral tak odvetnik stanovati v Jolietu ali pa prihajati v raznih slučajih v Joliet.

Brat podpredsednik, Jos. Sitar predlaga da naj se sprejme ponudbo br. R. F. Kompare kot glavnega Jednotinega odvetnika za letno plačo $500. Pri tem se br. R. F. Kompare zaveže, da bo zastopal K. S. K. Jednoto v vseh tožbenih zadevah bodisi že v Jolietu ali izven Jolieta. Poleg te plače je opravičen gl. Jed. odvetnik tudi do povrnitve železniških stroškovin hotelskih izven Chicaga in Jolieta. Gl. Jed. odvetnik naj si nastavi svojega pravnega namestnika v Jolietu in ga mora on iz svoje letne plače vzdrževati za vsak slučaj. Ta pogodba je sklenjena in veljavna za dobo 1 leta od 1. jan. 1918—1919.

Predlog podpiran po br. Dundi in sprejet.

Br. Zalar čita račun člana Mat. Pogorelca ki zahteva $600. — za po njegovi trditvi posojene razne knjige, stare časnike itd. tekom 3 let in sicer Glasilu K. S. K. Jednote.

Predsednik naroča gl. tajniku da naj mu odgovori in zahteva od njega pogodbo narejeno med urednikom ali upravnikom ozir. Jednoto in med njim.

Ko brat Mat. Pogorelc predloži K. S. K. Jednoti to pogodbo se bo šele oziralo na njegov račun.

Urednik Glasila K. S. K. Jednote Ivan Zupan predlaga, da naj bi članstvo K. S. K. J., poslalo vsem članom vojakom letos za Veliko noč piruhe v obliki primernega darila ki naj bi bilo kot nekak spomin našega bratstva in spoštovanja do članov vojakov K. S. K. J., in v zahvalo ker so se odzvali klicu strica Sama.

Za nakup teh daril naj se prične takoj s prostovoljnimi prispevki med krajevnimi društvi naše Jednote bodisi na sejah, ali izven sej. Glavni odbor K. S. K. J., bode skrbel in gledal. da se bo vsem našim 130 članom vojakom poslalo dotično velikonočno darilce na določene naslove.

Predlog podpiran po bratu Sitarju in enoglasno sprejet.

Urednik Glasila poroča, da se nekatera krajevna društva pritožujejo glede priobčevanja Lokalnih vesti na prvi strani lista.

Sklene se in soglasno odobri, da naj se Lokalne vesti zanaprej na kaki drugi prikladni strani lista priobčujejo.

Predsednik porotnega odbora M. J. Kraker poroča, o svojem triletnem delovanju sledeče:

Mi zdolaj podpisani glavni porotni odborniki K. S. K. Jednote sporočamo sledeče:

1) O zadevi M. Novogradec članica štev. 92 — Pittsburg, Pa. (sv. Barbare) je porotni odbor povoljno rešil v zadovoljstvo društva in Jednote.

2) O zadevi L. Benedik in Marije Benedik in Joe Pogačnik članov dr. Jožefa štev. 57. Brooklyn, je porotni odbor tudi rešil in sicer, da naj se imenovani čla-

ki suspendirajo iz društva in Jednote.

2) O zadevi Joe Botale Ahmak Mich., je tudi Porotni odbor dal svojo odločbo in odgovoril imenovancmu, da se pobota z Gregoričem, zaradi Marjete Chernich, ker je zapustila moža in dvoje otrok in živi v Chicagu — da naj se izbriše iz Jednote, je Porotni iznašel, da je imenovana šla nazaj k svojemu možu in da zopet živita skupaj — je Porotni odbor to opustil, toraj naj imenovana članica ostane še pri društvu in Jednoti.

Tudi je bilo še nekoliko pritožb od strani nekterih članov in v tistih malih točkah je vse predsednik Porotnega odbora sam rešil v zadovoljstvo pritožencev.

Afera društva sv, Frančiška Serafinskega štev. 46. v New York., pa še ni rešena od strani društva. Porotni odbor je pisal društvu in zahteval da se Rev. B. Snoja sprejme v društvo in Jednoto. Kakor je to konvencija sklenila je bil porotni odbor nemogoč drugače ukreniti, ampak zahtevati od društva, da se pokorijo sklepu konvencije, ali do danes še niso tega storili.

S tem je naš posel do danes končan . Z odličnim spoštovanjem smo udani sobratje

Mike J. Kraker.
Geo. Flajnik.
Anton Gregorich.
Porotni odsek K. S. K. J.

Joliet, Ill., dne 18. jan. 1918.

Nato se vname debata o zadevi Rev. Benjamin Snoja. Kakor že gori omenjeno, se je sklenilo žena trinajsti, ali minuli konvenciji K. S. K. J. da mora društvo sv. Frančiška št. 46 v New Yorku sprejeti v svojo sredino in K. S. K. J. Rev. B. Snoja; vendar tega do danes še ni storilo. To društvo se s tem naravnost zoperstavlja sklepu konvencije, ki je najvišja moč in oblast pri naši K. S. K. J.

Brat Dunda predlaga o tej zadevi sledeče: Ker društvo sv. Frančiška št. 46. v New Yorku še dosedaj ni sprejelo Rev. Ben. Snoja mu glavni odbor zbran na letni seji v Jolietu nalaga, da mora to društvo na vsak način sprejeti Rev. B. Snoja v društvo in K. S. K. J. najkasneje do prihodnje redne seje mes. februarja in sicer v starostnem razredu, kakoršen je bil označen v njegovem zdravniškem listu ali prošnji za sprejem. Ako označeno društvo tega ne izvrši do prihodnje seje zapade celo društvo suspendaciji iz K. S. K. J.

Podpirano po br. Jerman in sprejeto z dostavkom, da naj gl. tajnik o tem društvo sv. Frančiška št. 46 takoj obvesti.

Predsednik pravnega odbora brat Jos. Russ poroča o svojem triletnem delovanju in sicer sledeče:

Triletno poročilo preds. pravnega odbora K. S. K. Jednote za leto 1915—16—17.

Cleveland, O. 31. dec. 1917.

Pravila društva "Marije sv. Rožnega Venca štev. 131 K. S. K. J., Aurora, Minn. so bila odobrena in potrjena dne 5. febr. 1915:

Pravila društva sv. Ciril in Metoda, štev. 45. K. S. K. J. v East Helena, Montana, so bila potrjena s popravki in dostavki dne 10 marca 1915.

Pravila društva "Marije Device, štev. 33, K. S. K. J. Pittsburg, Pa. odobrena in potrjena dne 27. junija 1916 s pripombo, da mora društvo najprvo spolnovati pravila K. S. K. J.:

Pravila društva "Marije Čistega Spočetja" štev. 160, Kansas, City, Kans. odobrena in potrjena dne 14. avg. 1917:

Dodatki in premembe k pravilom K. S. K. J. so bile sestavljene in potrjene dne 14. nov. 1917. v Cleveland, Ohio in stopijo v veljavo z dnem 1. jan. 1918.

Josef Russ,
preds. pravnega odbora K. S. K. J.

Brat Burgar predlaga, da naj zanaprej in vedno pošlje vsako krajevno društvo svoja nova pravila pravnemu odboru v potrdilo, da bodo ista v soglasju K. S. K. J. —Predlog podpiran po br. Zupanu in sprejet.

Brat gl. tajnik poroča, da so dosedaj sledeča tri društva izstopila iz bolniške centralizacije: št. 72, 74. 83, in da znaša še število članov v bolniški central. oddelku samo še 550.

Ako bi slučajno to število padlo na manj kot 500 članov(ic) se bo glasom sklepa zadnje konvencije popolnoma preneslo a poslovanjem tega oddelka in se bo vse plačane doneske za ta sklad povrnilo dotičnim društvom.

Brat gl. tajnik čita resolucijo ali inicijativo društva Marije Pomagaj štev. 78 v Chicagu, Ill. glede točke, da naj bi se dalo letos ženako enakopravnost pri K. S.K.J. na splošno glasovanje. Ta resolucija je bila priobčena v št. 50 Jednotinega glasila dne 17. decembra 1917.

O tej resoluciji govori in razpravlja brat Iv. Zupan ,ter priporoča in predlaga da naj se sprejme in odobri resolucijo tega društva. Predlog podpira br. Kostanjšek. Za sprejem te resolucije govori tudi gl. tajnik br. Jos. Zalar in vrhovni nadzornik Dr. M. J. Ivec. —

Predlog sprejet.

Čas glasovanja se določi za mesec marc in april 1918 tako da morajo biti vse glasovnice v gl. uradu ne kasneje kot do 1. maja 1918. Za uveljavo te točke se zahteva dve tretjine večine oddanih glasov.

Glavni tajnik čita prošnjo društva sv. Frančiška štev. 29 v kateri je označeno, da prosi 69 let stari član tega društva Math Rogan, da bi se poravnal z K. S. K. J. glede posmrtnine, ali da bi se mu izplačalo polovico svote zavarov. certifikata. Ravno tako prosi tudi za to njegova žena 59 let stara,tudi članica istega društva, ker nimata nič sorodnikov in se nahajata v bednem stanju.

Ker bi ta korak nasprotoval državni zavar. postavi se to prošnjo odkloni in se da krajevnemu društvu štev. 29 na razpolago poslužiti se pravil K. S. K. J. točka 196 stran 86.

Glavni tajnik prečita pritožbo društva Marije Kraljica Majnika štev. 157 radi uvedbe plačevanja patrijotičnega sklada. Ker se je na minuli konvenciji uveljavilo ta patrijotičen sklad za vse člane in članice, torej se nam zdi ta pritožba neumestna in neveljavna. O tej točki je bilo tudi bolj obširno poročano v eni izmed zadnjih številk naešga Glasila. — Pritožba zavržena.

Glavni tajnik poroča o zadevi prošnje Margarete Verbišar članice dr. sv. Štefana štev. 1. ki je zahtevala operacijsko podporo za operacijo ki ni iznačena v Jednotinih pravilih.

Na uradnem poškodninskem spričevalu te članice se je pa podpisal kot zastopnik društva sv. Štefana štev. 1. neki Nikolaj Zunich, član društva štev. 29 živeč sedaj v Chicagu.

Ker sta Margareta Verbišar in njen mož že preklicala neke žalivke izrečene v tej zadevi na Jednoto — se nalaga s tem članu Nikolaj Zunichu, da mora priobčiti tekom dveh tednov v Glasilu K. S. K. J., da ni bil Nikolaj Zunich opravičen podpisati dotično listino kot zastopnik društva, da ta svoj korak obžaluje in se zahvaljuje gl. odboru, ker ga ni radi tega prestopka na podlagi Jed. pravil suspendiral. Ako tega ne stori tekom dveh tednov ga ima društvo h kojem spada pravico suspendirati. Sprejeto.

Glavni tajnik poroča, da je en član društva 1 in eden član štev. 78 sedaj v vojaški službi Združenih držav, dasiravno nista še 16 let stara, torej spadata še v mladinski oddelek K. S. K. J. Pri vstopu v vojaško službo sta navedla namreč večjo starost.

Brat Jerman predlaga, da naj ostaneta ta dva člana še v mladinskem oddelku toliko časa, dokler se ne povrneta nazaj, da potem lahko prestopita v redni oddelek. Brat Gregorich podpira ta predlog, da naj se tema dvema članoma izjemoma to dovoli. Sprejeto.

Joliet, Ill. dne 18. jan. 1918.

Paul Schneller,
predsednik.
Ivan Zupan,
zač. zapisnikar.

Peta seja dne 18. jan. 1918, ob 8. uri zvečer.

Seja otvorjena po predsedniku z molitvijo.

Nadzorniki razmotrivajo radi posojil na hipotekah, ki potečejo tekom leta 1918. O tem vodijo nadzorniki — svoj zapisnik.

Dalje se razgovarjajo radi nakupa obveznic.

Nadz. Frančič predlaga in nadz. Mravintz podpira, da se dvigne denarne vloge na Joliet National in First National Bank, ki prinašajo le 3 odstotke obresti, ter se denar investira v dobre obveznice, ki bodo prinašale večje obresti. Sprejeto.

Nadz. Frančič predlaga in nadzornik Kostainšek podpira, da se prihrani svoto $10.000.00 za nakup prihodnjih "Liberty" bondov. Sprejeto.

Nadz. Frančič, predlaga in nadzornik Mravintz podpira, da se kupijo obveznice od družbe Elston and Co. Chicago. Ill. pod pogojem, da se zamore dobiti dobre in varne obveznice z dobrimi obrestmi. Sprejeto.

Nato se pokliče k seji zastopnik družbe Elston and Co., ki pojasni kakšne obveznice ima na razpolago, nakar nadz. Frančič predlaga in nadz. Nemanich podpira, da se vzame poročila zastopnika omenjene družbe naznanje, ter se pooblasti gl. tajnika, da piše na zavarovalni oddelek države Illinois, ter poizve o stanju priporočanih obveznic. Če se zavar. superintendent povoljno izrazi o obveznicah, ki so bile priporočene po družbenim zastopniku, se jih kupi, v nasprotnem slučaju pa ne. Sprejeto.

Predsednik zaključi sejo ob 11. uri zvečer z molitvijo.

Paul Schneller predsednik.
Jos. Zalar, zapisnikar.

Šesta seja dne 19. jan. 1918. dopoldne.

Predsednik otvori sejo ob dedeveti uri dopoldne z molitvijo

Glavni tajnik predloži račun Surety družbe v pokritje premije poroštev glavnih uradnikov Jednote in društvenih delegatov (zastopnikov) v skupnem znesku $622.50 Nadz. Frančič predlaga in Nadz. Nemanich podpira, da se račun plača. Sprejeto.

Glavni tajnik prečita račun vrh. zdravnika za pregled zdravniških in poškodninskih listin druge polovice leta 1917 v znesku $123.89. Nadz. Nemanich predlaga in nadz. Frančič podpira da se račun plača. Sprejeto.

Tajnik Zalar predloži račun Jednotinega odvetnika za leto 1917, toda ker isti ni popolen, radi tega se pooblasti gl. tajnika, da se z odvetnikom pogovori za najnižjo ceno, ko mogoče, ter šele potem račun plača.

Prečita se račun Joliet Republican Printing Co. za napravo knjig in druge tiskovine v znesku $828.65. Nadz. Mravintz predlaga in nadz. Frančič podpira, da se račun plača. Sprejeto.

Ker se je vsakemu društvu poslalo troje knjig, to je: Knjiga tajnika, knjiga blagajn. in knjiga za vknjiževanje prememb članov in članic radi tega predlaga brat Gregorich, da vsako društvo plača za knjige $5.00. Podpirano po bratu Russ. Sprejeto.

Glavni tajnik poroča, da so v drugi polovici leta 1917 sledeča društva pridobila največje število članov in članic: Dr. Marije Magdalene štev. 162, dr. sv. Jeronima štev. 153 in dr. sv. Mihaela štev. 163.

Društvo štev. 162 je opravičeno do prve nagrade v znesku $25.00. Društvi štev. 153 in 163 pridobili sta enako število članov in članic, radi tega sta opravičeni vsako do $12.50.

Nadz. Frančič predlaga in nadzornik Mravintz podpira, da se nagrade plača. Sprejeto.

Radi nagrad določenih članom, ki so tekom leta 1917 priporočili člane(ice) za pristop v Jednoto, se pooblasti gl. tajnika, da kakor hitro prejme vsa poročila od strani društev v tem pogledu, da preskrbi obljubljene nagrade ter jih članom razpošlje.

Sklenjeno in potrjeno, da nagrade, ki so bile v veljavi lansko leto ostanejo istotako v veljavi za leto 1918.

Glavni tajnik poroča, da rabi nov pisalni stroj. Nadz. Kostainšek predlaga in brat Russ podpira, da se pooblasti gl. tajnika in nadz. Nemanicha za nakup novega pisalnega stroja. Sprejeto.

Seja zaključena ob 12. uri opoldne z molitvijo.

Paul Schneller, predsednik.
Jos. Zalar, zapisnikar.

Sedma seja dne 19. jan. 1918 popoldne.

Predsednik br. Schneller otvori sejo ob pol drugi uri z molitvijo.

Nadzorniki predlože sledečo resolucijo:

Ker smo po pregledu knjig glavnega tajnika pronašli, da neketara društva jako neredno pošiljajo denar v pokritje mesečnih assumentov na glavni urad, radi tega sme sklenili sledečo resolucijo:

Vsa krajevna društva K. S. K. Jednote morajo plačati mesečne assumente in prispevke Jednoti redno vsaki mesec in to najkasneje do zadnjega dne v mesecu. Društva, ki bi ne imela plačanih assumentov zadnjega dne v mesecu, se smatrajo suspendovanim in glavni tajnik se pooblašča in opozarja, da se v takih slučajih ravna natančno po pravilih Jednote točka 183.

Joliet, Illinois, 19. jan. 1918.

Nadzorniki:
Joseph Dunda,
Martin Nemanich,
Math, Kostainšek,
John Mravintz,
Frank Frančič.

Predstoječa resolucija prečitana in odobrena od vseh navzočih glavnih odbornikov.

Glavni tajnik poroča, da je treba premeniti oziroma razširiti točko Charterja naslanjajoč se na imenovanje dedičev in istotako kar se tiče otroškega ali mladinskega oddelka. In ker se zamore take točke rešiti le pri konvenciji ali potom splošnega glasovanja, radi tega se sklene, da se sestavi v to potrebne resolucije in iste predloži članstvu Jednote v odobritev potom referenruma.

S tem se je izčrpal dnevni red. in brat predsednik Jednote, zaključi zborovanje ob pol tretji uri popoldne z molitvijo.

Joliet, Ill. 19. jan. 1918.

Paul Schneller, predsednik.
Jos. Zalar, zapisnikar.

Društvene vesti in dopisi.

NAZNANILO.

Uljudno vabim vse Člane društva sv. Janeza Krstnika štev. 11. K. S. K. J. v Aurora, Ill., da bi se udeležili prihodnje mesečne seje, ki se bo vršila dne 3. februarja ob 2. uri popoldne.

Razmotrivati imamo več važnih stvari, posebno pa točko, ki je bila sklenjena na posebni seji dne 14. januarja t. l.

Upam, da se bodo bratje vdeležili te seje v obilnem številu tako, da bo stvar prav lepo uspela.

Obenem opominjam brate živeče izven Aurore, da naj poravnajo zaostali dolg prej ko mogoče, drugače bom prisiljen ravnati se po pravilih.

Z bratskim pozdravom
Frank Gorenc, tajnik.

NAZNANILO.

Članstvu društva sv. Barbare štev. 40 v Hibbing, Minn. se s tem naznanja, da smo premenili dvorano za naša zborovanja. Naša društvena dvorana je zanaprej Esparmer Hall na 3. Ave.

Prihodnja seja se vrši torej kot po navadi prvo nedeljo v mesecu, to je dne 3. februarja v gorioznačeni novi dvorani. Člane prosim in opozarjam, da se mora vsakdo te seje udeležiti, ker imamo več važnih stvari na dnevnem redu.

S sobratskim pozdravom
John Povsha, tajnik.

NAZNANILO IN VABILO

k veliki predstavi in veselici, katero priredi društvo sv. Jožefa štev. 53. K. S. K. J. v Waukegan, Ill. v nedeljo dne 27. jan. 1918 v Matt Slanovi dvorani na 10ti cesti. Ta dan se bo namreč predstavljalo veseloigro v 2 dejanjih "Tri vile." Uljudno se vabi vse prijatelje smeha in zabave, da nas omenjeni dan posetijo. Igra sama na sebi ni samo smešna od začetka pa do konca, ampak je tudi poučljiva, naj si bo za moža, ali ženo. Igra nam pokaže, kaj vse so zmožne ženske storiti, ako se združijo, da dosežejo svoj namen, in kako so iznajdljive, v tem kar služi njihovemu namenu. Toraj naj ne bo nikogar v Waukeganu ali North Chicagu, kakor tudi v bližnji okolici, da bi nas ne posetil v nedeljo zvečer, to bo v resnici večer smeha, in zabave; vsakdo je naprošen, da gotovo pride in pripelje s seboj svoje prijatelje, da se pošteno zabavamo in veselimo in da pozabimo na vsakdanje skrbi in težave. Vsi, da vsi, v Matt Slanovo dvorano v nedeljo zvečer.

Naznanjam vsem članom našega društva kateri niso bili navzoči pri seji dne 13. jan. da je bilo sklenjeno, da vsak član ki se ne udeleži veselice dne 27. jan. 1918 plača 50c v društveno blagajno, poleg tega plača pa še 50c za dva tiketa katera je prejel, kot vstopnici za isto veselico; torej naj pazi, da se zagotovo veselice vsakdo udeleži, da ne bo imel potem nobenih sitnosti. Par članov je še kateri niso tiketov prejeli, naprošeni so vsi oni, da si iste omislijo pri društvenem tajniku, vsaj do nedelje dopoldne.

Veselica se prične točno ob pol osmih zvečer. Vstopnina je samo 25c za osebo, in 10c za otroke od 6. do 12. leta. Plesne komade proizvaja Tamburaški zbor "Zvonimir."

Na veselo svidenje torej v Matt Slanovi dvorani dne 27. jan. in mnogo zabave Vam želi
Matija Ivanetič, dr. tajnik.

NAZNANILO.

Na zadnji glavni letni seji društva Sv. Srca Jezusovega štev. 54 K. S. K. J. Chisholm, Minn. so bili izvoljeni sledeči uradniki:

Predsednik Luka Terhlen; podpredsednik Martin Zallar; I. tajnik Frank Okoren; II. tajnik Karol Klun; blagajnik Rudolf Robnik; zastopnik Frank First star.; bolniški nadzornik Anton Fink 508 West Poplar Str. Porotni odbor: Anton Mehle, Anton Repež in Jakob Babnik. Gospodarski odbor Ignac Zamernik, Ignac Klančnik in Matija Funtek. Maršal Anton Repež; zastavonoša ameriške zastave Math Funtek, za društveno zastavo Ignac Klančnik; vratar Josip Centa.

S sobratskim pozdravom
Frank Ookoren,
novi tajnik, 504 W. Poplar St.
Chisholm, Minn.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda št. 90 So. Omaha, Nebr. se s tem naznanja novi odbor za leto 1918 in sicer:

Josip Gerdun, predsednik; Josip Križmarič podpredsednik; Anton Krašovec, prvi tajnik; Josip Skof, drugi tajnik; Josip Schwajger, blagajnik; Martin Derganc, zastopnik; nadzorniki: Frank Kompare in Rev. John Zaplotnik; zastavonoša Nikolaj Cvetaš in Anton Orel; maršal Peter Jagaš.

Dalje se naznanja članom našega društva, da se bodo zanaprej društvene seje pričele ob 2. (drugi) uri popoldne ne pa ob 3. uri kakor je bila to dosedaj navada. Seje se vršijo kot doslej v starih zborovalnih prostorih. Naj si to vsak član dobro zapomne, da ne bo potem kakih izgovorov.

Tudi se opozarja vse člane, ki se zglasijo bolnim, da naj to naznanijo naravnost na prvega tajnika Anton Krašovec, 1520 Jefferson St. South Omaha, Nebr. Ta določba ostane v veljavi za celo leto 1918. Prosim torej, da naj si vsak član našega društva ti dve točki zapomeni, da ne bo potem nepotrebnih izgovorov, da jaz tega nisem vedel. Saj prejema vsak član Glasilo K. S. K. Jedn. v katerem je to naznanilo danes priobčeno.

Sedaj pa želim novemu odboru veliko uspeha pri napornemu delu, ki ga čaka.

Pozdravljam vse člane gori imenovanega društva, kakor tudi vse člane in članice naše čislane K. S. K. J.

Frank Komparc,
bivši tajnik.

NAZNANILO.

Društvo sv. Genovefe štev. 108 K. S. K. J. Joliet, Ill., je sklenilo na svoji zadnji seji, ki se je vršila dne 6. jan. da bo na vsaki društveni seji namenjen en dolar iz društv. blagajne za eno članico, katere ime bo izžrebano prvo, in ako ne bo članice na seji, bo ostal dolar v blagajni. Torej cenj. članice! Udeležite se vsake seje in bomo videle katera ima srečo.

Opominjam tudi vse članice, da bodo bolj redne pri plačevanju svojih mesečnih prispevkov.

Z sosestrskim pozdravom
Mary Golobich, tajnica.
1210 Vine Str.

Kansas City, Kans.

V dolžnost si štejem kot nadzorniška odbornica pretečenega leta 1917, da na tem mestu naznanim posebno tistim članicam dr. sv. Veronike štev. 115 katere se le redko udeležujejo mesečnih sej, a so vkljub temu deležne bolniške podpore in pridejo le tistikrat na sejo, če so dolžne priti pod kaznijo. Drage sosestre! Prihajajte bolj redno na seje do bodemo lažje sklepale za napredek društva; kajti glejte cenjene sosestre, koliko smo izdale za bolniško podporo v pretečenem letu; vičmanj kot $497.70c. Zato moramo pomagati novim uradnicam z nastopom novega leta in dal Bog, da bi odbor društva sv. Veronike delal med seboj v sosestraki ljubezni in slogi za napredek in procvit društva.

Cenjene sosestre, zatorej naj se ne sliši od nobene članice: jaz ne vidim rada, da je ta ali ona za uradnico, ampak delajmo vse za eno ena za vse, to je naše geslo.

In tako bode šlo društvo lepo naprej, kajti le v slogi je moč.

Končno še kličem, čeravno že malo pozno: Srečno in zadovoljno Novo leto vsemu članstvu K. S. K. J. posebno pa društvu sv. Veronike štev. 115!

S sosestrskim pozdravom
Mary Guštin,
bivša nadzor. odbornica.

NAZNANILO.

Iz urada tajnice društva sv. Ane štev. 127 K. S. K. J. Waukegan, Ill.

Na letni seji gorioznačenega društva je bil izvoljen za l. 1918 sledeči odbor:

Predsednica Mary Turk; podpreds. Terezija Umek; I. tajnica Katharine Mauser; II. tajnica Rosie Umek; zastopnica Jera Opeka; blagajničarka Frances Drobnich; nadzornice: Frances Frlan, Ana Artach in Frances Končan; Vratarica Neža Setnikar; banderonosilka Ana Artach; poslanka Mary Gerjol.

K sklepu opominjam vse članice našega društva, da se prihodnje seje polnoštevilno udeležite.

S sosestrskim pozdravom
Katherine Mauser, tajnica.

VABILO.

Na gledališko predstavo, katero priredi žensko društvo "Kraljica Majnika", št. 157 K. S. K. J. v Sheboygan, Wis. Igrala se bode igra "Na koloradskih gorah"', in "Jeza in kes nad petelinom". Obe igri sta jako zanimivi in igralci in igralke se kar največ trudijo da bode večer 3. februarja vsakemu udeležencu v prijetno zabavo: Zato uljudno vabimo vsa krajevna društva naše naselbine, da se blagovolijo kar v največjem številu udeležiti, in nas posetiti dne 3. februarja zvečer v cerkveni dvorani. Zabava se prične ob šestih, igra pa ob pol osmih.

ODBOR.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Marije Magdalene štev. 162 K. S. K. J. v Cleveland, O. se naznanja, da so bile izvoljene na letni seji društva sledeče odbornice za leto 1918:

Predsednica Ivana Pelan.
Podpredsed. Katarina Perme.
I. tajnica Mary Mačerol.
Zapisnikarica Mary Petrovčič.
Blagajničarka Anna Blatnik.
Zastopnica Frances Knaus.
I. nadzornica Mary Kaušek.
II. nadzornica Anna Sehneller.
III. nadzornica Mary Krajc.
Vratarica Frances Kasunič.
Duhovni vodjo Rev. J. J. Novak.

Sestre, zdaj pa na noge! Delumo skupno, da bo naše društvo tako napredovalo kakor v zadnjih desetih mesecih, ali od časa ustanovitve društva. Članstva je sedaj že tudi precejšno število, namreč 139 članic, toda s tem številom, dasiravno je naraslo tako lepo v tem času še ne smemo biti zadovoljne. Pri tem ne sme ostati. Požurimo se in idimo z zanimanjem na delo, da vsaj vsaka članica pridobi še eno novo, in pri tem ko bo rastlo naše članstvo, bomo lahko zopet deležne kake Jednotine nagrade.

Kar se pa tiče naše društvene blagajne, je pa po mojem mnenju tudi lepo napredovala, ker je bil od meseca marca ali v 10 mesecih našega obstanka v blagajni čisti preostanek dne I. jan. 1918 $585.42. Ali ni to lepa svota v tako malem času? Jaz mislim, da.

Na tem mestu hočem še enkrat

opomniti in apellirati na članice matere, da naj vpišejo svoje mačke v Mladinski oddelek K. S. K. J. Slovenske katoliške matere, ako imate pri srcu svoje otroke, svojo vero in svoj narod, vam ne bo nikdar žal, ako boste upisale svoje otročiče v ta oddelek. Ako hočete kaj več pojasnila o tem, sem vam na razpolago vsako nedeljo od ene do dveh popoldne.

Kot tajnica društva, bi tudi rada članice opomnila, da naj redno plačujejo svoje mesečne asesmente vsak mesec vsaj do 18. tega, drugače se bo moralo s članicam ki zanemarjajo svojo dolžnost postopati po Jednotinih pravilih, namreč suspendirati jih.

Ako se posamezne članice toliko ne zanimate, da bi plačevala vsaka svoj asesment do določenega časa, kako potem pričakujete, da bi tajnica, ki ima razven svojega vsakdanjega dela še celo društvo na glavi h katerim pripada 139 članic, mogla vas vsak mesec posebej opominjati in prositi, da plačajte svoje asesmente. Društvena seja se vrši vsak prvi pondeljek v mesecu, ako pa nekatere članice nimajo ravno časa priti na sejo, naj pa prinesejo asesment na moje stanovanje na 6607 Bonna Ave, kjer pobiram doneske vsak torek in vsak četrtek od sedme do devete ure zvečer, do 18. tega v mesecu.

Na glavni seji društva v decembru 1917. se je tudi sklenilo, da se kandidatinjam, ki so bile zdravniško preiskane in po glavnem ždravniku potrjene, več ne piše kartic, ampak da mora vsaka članica ki kandidatinjo vpiše, tudi gledati na to, da jo pripelje na sejo. Ako je pa dotična kandidatinja odklonjena po glavnem zdravniku, potem bo pa že dobila od društvene tajnice pismo, v katerem bo označeno, zakaj ni bila potrjena od zdravnika Jednote in pa da je zaradi tega ni treba hoditi na sejo.

Prosim vas sestre, da se ravnate po gori označenih navodilih kar najbolj mogoče, kar bo meni, kot društveni tajnici veliko v pomoč in olajšavo pri delovanju za društvo.

Žene in dekleta pa, ki ne spadate k nobenemu društvu priklopljenemu h K. S. K. Jednoti, prihitite in se uvrstite v vrsto pod zastavo naše slavne in dične Kranjske - Slovenske - Katoliške-Jednote.

Pozdravljam članice društva sv. Marije Magdalene in vse članstvo K. S. K. J.

Mary Mačerol,
tajnica.

Dne 13. januarja, predzadnjo nedeljo, je naš župnik, Rev. Anton Sojar pred božjo službo v cerkvi prečital in raztolmačil brzojav, ki ga je odposlal dne 14. januarja predsedniku Združenih držav, Mr. Woodrow Wilsonu. Brzojavka v slovenskem prevodu se je glasila sledeče:

Gospod predsednik,
Washington, D. C.

Pripoznavajoč Vašo izvanredno sposobnost, ki jo kažete s tem, da vodite v najbolj kritičnem času zgodovine človeškega rodu našo novo domovino, Ameriko, po pravem potu, sem jaz podpisani župnik slovenske rimo-katoliške cerkve sv. Štefana v Chicagi, naprosil svoje farane dne 13. januarja, da so vstali vsi kakor en mož, ko sem jim na kratko raztolmačil Vaše čudovito lepo sestavljene točke (14) v proklamaciji, na podlagi katerih bi prišel mir in red med narodi na svetu. In vsi so obljubili, da hočejo na vsak mogoč način sodelovati z Vami, veleč. slani gospod predsednik, in Vam pomagati — čeprav še niso vsi ameriški državljani — da boste v tej vojni premagali vse sovražnike demokracije.

S prendanim spoštovanjem
Rev. Anton Sojar, župnik.

Na gori označeno udanostno izjavo je dobil naš župnik iz Washingtona sledeči odgovor:

"The White House
Washington.
January 15, 1918.

My dear Sir:—

The President has asked me to acknowledge the receipt of your telegram of yesterday and to thank you warmly for your generous expression of approval and good will.

Sincerely yours
Tumulty,
Secretary of the President.

Rev. Anton Sojar
St. Stephens Slovenian Roman Catholic Church, Chicago, Ill.

V slovenščini se glasi to sledeče:

"Bela hiša, Washington.
15. januarja 1918.

Dragi moj gospod:—

Predsednik me je naprosil, da Vas obvestim o prejemu Vaše včerajšnje brzojavke in da se Vam toplo zahvalim za Vaše velikodušne izraze, da odobravate njegovo delovanje in mu želite dobro.

Vam udani
Tumulty,
tajnik predsednika.

Opomba uredništva: Uredništvo "Glasila K. S. K. Jednote" izreka našemu zavednemu župniku Rev. A. Sojarju vse priznanje, čast in pohvalo na tem domoljubnem koraku. Ker spada k slovenski fari sv. Stefana v Chicagu tudi številno naših naročnikov, oziroma članov in članic treh društev K. S. K. J., je torej naš g. župnik indirektno izrazil globoko spoštovanje, ljubezen in pomoč vladi Združenih držav tudi v imenu članstva teh treh društev.

Doslej še nismo čitali o nobeni slovenski fari širom Združenih držav, da bi bila izrazila na tako primeren in lep način čut domoljubja in čut spoštovanja do vlade naše nove domovine. Pač res posnemanja vredno!

Pueblo, Colo.

Cenjeno uredništvo:—

V zadnji številki vašega lista ste priobčili kratko brzojavno vest, da so blizu naše naselbine zmrznili trije Slovenci. Priloženo vam pošiljam o tej veliki nesreči izrezek iz tukajšnjega angleškega lista ki je pisal o tej katastrofi sledeče:

"Mrs. Neža Perme, žena Frank Perme,ki stanuje na 314 Palm St. Pueblo, Colo: dalje, njen 11 letni sin Frank in Frank Skul, stanujoč na 1208 So. S. Fee Ave., po narodnosti vsi Slovenci so dne 9. jan. po noči zmrznili v strašnem snežnem zametu na neki preriji blizu Inman. Colo., 80 milj iztočno od Pueblo, Colo., ob progi Missouri Pacific železnice. Večja družba iskalcev je našla te nesrečnike zakopane v snegu in mrtve. Truplo 11 letnega Frank Perme so našli šele dan kasneje, iz česar se da sklepati, da je revež zaostal za svojo materjo ker je bil utrujen.

Označena trojica je hotela obiskati Mrs. Uršulo Jenko, Škuljevo hčer, ki je bila nevarno zbolela na Jenkovem "homesteadu,' tri milje oddaljeno od železniške postaje Inman. Na postajo Inman so došli z vlakom sorodniki obolele Mrs. Jenko že proti polnoči; nasiravno je takrat neznosno snežilo, se označeni niso bali blizarda, ker so hoteli dobiti nevarno obolelo sorodnico Mrs. Jenko še živo. Na železniški postaji so jih videli ljudje zadnji žive.

Truplo 62 letnega Frank Skulja in 36 letne Neže Perme so našli šele dne 11. t. m. eno miljo oddaljeno od sebe in do Jenkotove domačije; truplo dečka pa šele dan kasneje.

Ko so se peljali ono usodno noč na vlaku, jim je sprevodnik svetoval blizu postaje Inman, da naj se peljejo do Hasweila, bližnje postaje onkraj Inmana, in da naj ostanejo tam čez noč vsled strašnega zimskega viharja. Temu prigovarjanju se pa naši potniki niso hoteli udati, češ, da se jim mudi k Mrs. Jenko, ker je baje nevarno bolna. Ko so se mudili na postaji Inman, je tedaj tako snežilo, da se skoro ni zamoglo videti kake bližnje hiše.

Frank Skulj je dospel ža tako blizu Jenkove hiše, da bi lahko vrgel kamen do iste; ker pa ni bilo videti nobene luči iz Jenkove hiše vsled silnega snežnega viharja, je nesrečni Frank Skulj zgrešil pravo pot ter obstal v snegu. Mrs. Perme je tudi tavala zmedeno okrog ker se je zgubila v snežnem zametu; končno se je revica sklonila in skrila v neko zasneženo votlino ob cesti, kjer so našli mrtvo. Tako je našel tudi 11 letni Frank Perme smrt v nekem snežnem zametu.

Trupla vseh treh ponesrečencev so zatem prepeljali v Pueblo, Colo., kjer se je vršil pogreb.

Mrs. Jenko, katero so nameravali sedaj ponesrečeni sorodniki obiskati je že izven nevarnosti ter je okrevala.

Pokojni Frank Skulj je delal več let v tukajšnji železotopilnici in je živel dolgo časa v naši naselbini. Tako je bila tudi pokojna Mrs. Perme med tuk. Slovenci obče znana in priljubljena.

Naj v miru počivajo!

Poročevalec.

Aurora, Ill.

Žalostno vest prinašam iz tukajšne male naselbine, da nas je te dni obiskala bela žena — smrt in sicer izbrala si je mlado žrtev gospodično Frančiško Lokar, v starosti komaj doživelih 16tih let.

Ker je bila ranjka dekle družica pri razvitju naše društvene zastave, to je dršt. sv. Janeza Krstnika štev. 11. K. S. K. J. katera slavnost se je vršila dne 24. junija 1917, in ker sta nje oče in mati Frank in Frančiška Lokar člana zgoraj omenjenega društva in kot večletni dršt. blagajnik je brat Frank Lokar veliko pripomogel k napredku našega društva, zato so mu bratje na posebni seji, ki se je vršila dne 14. januarja zvečer izrekli globoko sožalje na tako veliki izgubi nad vse ljubljene mu hčere in ob enem so določili svoto $15.00 katero se bo nabralo med brati za nakup nagrobnih vencev, nam nepozabljene družice, katera nam je tako olepšala našo slavnost v minulem letu, a nas tako kmalu zapustila.

Omeniti moram tudi, kako so se člani zavzemali za prizadeta brata in sestro oziroma očeta in mater umrle hčerke.

Naj si vzamejo člani za vzgled, da dobrega člana tudi v nesreči podpirajo in mu stoje ob strani.

Zato opominjam člane, da bi se zavzemali za društvo; skrbeli za njegana predek, ker v težavnem času vam bo tudi društvo stalo na strani.

Pozdrav

Poročevalec.

White Pine, Mich.

Cenjeni sobrat urednik: —

Rad bi vam s tem nekaj omenil, kar je že dolgo moja srčna želja. Pred vsem naj s tem povem, da se štejem srečnega, ker pripadam tudi jaz k naši dični K. S. K. J. in da imam širom Združenih držav tako veliko število sobratov in sosester.

Hudo mi je, ker se ni niti eden, ali drugi (a) oglasil na moj zadnji dopis v tem listu, ki je bil namenjen kot oklic za pomoč našim sirotam v starem kraju, ki pretakajo solze in se ozirajo v bedi na naša usmiljena srca. Žal, da tega mi ne vidimo in ne slišimo njih joka. — Kar naprej se veselimo in radujemo, kot bi sploh ne vedeli, da se bije že četrto leto najstrašnejša svetovna vojna.

Nedavno sem čul nekega rojaka, ki je kritiziral moj zadnji dopis rekoč: Hm, ti greš lahko kadar hočeš in kamor hočeš. Ti lahko pomagaš, ker te nihče ne vleče za suknjo: ata, jaz bi rad(a) kruha, itd. — Priznavam, da je res tako; ali mali dar, katerega sem jaz omenil v onem dopisu ne bo nikogar pregnal ali osiromašil. Veliko, bi pa lahko tudi z malimi številnimi darovi pripomogli sirotam v starem kraju, ki nas prosijo pomoči. Cent do centa, nikelj do niklja in desetica do desetice tvori dolar; več dolarjev desetak; več dosetakov pa stotak in tisočak.

Jaz sem pripravljen žrtvovati za tako blage namene vsak čas, kar mi bo v moči, če bom kedaj slišal, da se je pričelo zopet pobirati darove za naše slovenske sirote v starem kraju.

K zaključku tega skromnega dopisa pozdravljam iskreno vse sobrate in sosestre K. S. K. J. ter jim želim mnogo uspeha v tem letu!

Pozdravljam tudi vse slovenske vojake, ki se nahajajo v narodni armadi Združenih držav.

Anton Žugel.

Willard, Wis.

Naznanjam cenjenemu slovenskemu občinstvu, v Willard in bližnji okolici, da se vrši dne 27. januarja t. l. javni shod ob 1. uri popoldne v šolski dvorani. Namen tega shoda je, da se kaj ukrene glede združitve tudi tukaj živečih Slovencev z drugimi Slovenci in sicer nameravamo pristopiti k Slovenski Narodni Zvezi, ki se poteguje za svobodo jugoslovanskih narodov. To svobodo želimo iz srca tudi našim bratom v stari domovini.

Zato vabim uljudno vse naše slovenske farmarje, stare in mlade, , žene in dekleta da pridete na ta shod, da se vam bo pojasnilo kakšen namen ima ta Zveza.

Dne 13. t. m. smo imeli pač nekoliko razgovor glede ustanovitve S. N. Z.; bilo nas je pa žal premalo vsled slabega vremena; zato smo se namenili zborovati dne 27. januarja.

Torej vas še enkrat vabim in prosim, da pridete na ta shod, ker vam ne bo žal zato. — Na svidenje dne 27. januarja v šolski dvorani na Willard, Wis.

Josip Pekolj,
B. 12. Willard, Wis.

Willard, Wis.

Dragi sobrat urednik: —

Na novega leta dan sta se poročila v naši naselbini rojak Math Žugič z gdč. Marij Jordan. Bilo sreče in božjega blagoslova!

Te dni je naš znani lovec John Ramovš ustrelil še precej velikega risa (linksa) na South Mountain, ali na Južnem hribu.

Mr. J. Bajuk, Joe Pekolj in John Petkovšek so se nedavno mudili v LaCrosse, Wis pri g. škofu da bi dobila naša naselbina zopet slovenskega duhovnika, ker drugače bo naša mladina še to pozabila, kar zna. Bili so vsi prav lepo in ljubeznivo sprejeti. Da bi imel njih obisk le dober uspeh!

Minuli Božič je bil pri nas prav žalosten, ker ni bilo nič maše. Sploh je ob nedeljah zelo, pusto in žalostno kot vsak dan v tednu; tako da skoraj ne vemo, ali je delavnik, ali praznik.

Z zimo smo še precej dobro založeni, ker nas pritiska včasih 24 stopinj mraza pod ničlo. Tudi snega je dovolj tu, kot menda povsod, da lahko farmarji s sanmi drva vozijo.

Tukaj pri nas je tudi nekaj mladenicev, ali mož, ki bodo morda poklicani k vojakom, nekateri pa že čakajo poziva strica Sam-a.

Z delom gre na Willardu prav dobro, ker farmarji sekajo in pripravljajo drva, katera se lahko prodajo ali pa "logse" za lumber, da bodo na spomlad gradili hleve.

Nekateri me povprašujejo kaj pa jaz počnem v tej sibirski dobi. — Učim se za kuharja in peka; pa za kurjača sem. To imam pa jako prikladno narejeno. Peč sem namreč proti vratom obrnil; od zunaj pa leži skoro pol milje dolgo drevo, katero počasi v peč pomikam. Tak mi ni treba nič drv žagati in cepiti dokler ne pošljem spomladi tetke "peči" na počitnice. Zaeno tudi študiram, kam bodo "pečlarje' 'poslali, če se jih kakšna "sweathartarca" ne unsmili.

Pa naj bo dovolj za danes. S pozdravom do vseh čitateljev tega lista.

J. Happy.

Chicago, Ill.

Da je bilo zborovanje Slov. Narodne Zveze v nedeljo dne 13. t. m. dobro obiskano, je dokaz, da je Lawndalski ognjenik začel bljuvati. V 13. štev. "Prosvete" je opaziti, kako vulkanično razburjenje je nastalo v Slov. repub. stranki. Toliko časa posvetiti, toliko papirja porabiti, ja dokaz tudi, da se nas bojijo.

V svesti, da bodo to zborovanje preprečili in razbili, kakor je njih navada, se jim je ta nakana popolnoma ponesrečila. To boli, kaj ne — to zelo boli!

Ne bi odgovarjal na ta članek, ki je bil priobčen v "Prosveti" pod naslovom: "Shod monarhistov v Chicagu", da se ni posluževal poročevalec neresnice, ko piše: "Kušar je bil prevčerajšnjem član umrle "Slov. Lige", včeraj Slovenskega republičanskega združenja, danes Slovenske Narodne Zveze, jutri pa nevem kaj bo?" — —

Res je, da sem bil takoj od početka, ko so je Liga ustanovila nje član, kar si še štejem v čast; sramujem se pa, da Slov. repub. Združenje zlorablja moje ime po časnikih v vašem centralnem odboru. Gotovo vam mora biti vsem znano, ko sem bil nominiran v odbor, sem odločno odklonil nominacijo in vsako delovanje. Jaz sem zastopal društvo "Slov. Delavski Sokol" samo za čas zborovanja, ne pa za pozneje, kar je dokaz, da se nisem pozneje nikdar vdeležil nobene Vaše seje. ako je sploh katera bila. Tajniku Slov. Del. Sokola sem še osebno lanske leto izjavil, da me naj ne smatra društvo več zastopnika pri republičanskem Združenju. Toda žal, še danes priobčujete moje ime v vašem odboru po časopisih, ko je Vam vendar znano, da sem tajnik 'Slovenske Narodne Zveze.' Kaj ne, samo da imate večje število pokazati pred narodom. Povem vam tudi, da imate še dva proti njih volji v vašem odboru. Zato pa pričakujem, da mi da Republičanski odbor nezaupnico, in sicer takoj.

Dalje trdi poročevalec, da se je do sedaj mislilo, da kaj takega kot je Liga (oziroma Narodna Zveza) v Chicagu sploh ne obstoji. Tukaj si udaril sebe in vse vaše Združenje po ustih. Podružnica Slov. Narodne Zveze v Chicagu je štela konec leta 1917 še 31 članov. Tore jveč kot jih je imelo tedaj vse Republičansko združenje. (Čitaj lansko decemb. štev. "Časa"). Si li tako kratkoviden ali pa tako neveden, da je ravno ta podružnica delovala in klicala vse stranke, brez razlike mišljenja na skupno delovanje za Jugoslavijo, toda le s sodelovanjem Jugoslovenskega odbora v Londonu.

Ko so se zbrali na drugi seji zastopniki skoro vseh strank in listov, ste res dobili takrat premoč, a tudi mi smo spoznali ves vaš absolutizem, da si takrat še ni bilo krfske deklaracije, torej še tudi ne njene točke 13, katera vam je sedaj kot kost da jo glodate. Že takrat ste neusmiljeno mlatili po Jugoslovenskom odboru, dasi ste priznali njega lepo delovanje.

Ni li vam tudi znano, da je ravno ta podružnica S. N. Z. preskrbela in plačala dvorane, ter naredila gnezdo iz katerega so se izvalile kukavice z republičanskim perjem.

Še danes bi vi sanjali o avstrijskih vislicah in bi v duhu gledali kakšen sprejem nam Ligašem prireja c. k. avstrijska vlada na črno-žolti meji, v podobi svinčenk, "Ne podirajte mostov za seboj, itd." Tako ste pridigovali na ustanovni seji Slov. Lige dne 4. aprila 1915.

Mi smo bili neustrašeni ves čas, dočim ste vi trepetali pred vragom, ki je samo na steni naslikan.

Odgovorite mi: kedo je spremenil značaj v tem času, vi, ali jaz? Odgovorite mi tudi, ali je hrvatska masa ljudstva zvami, istotako Srbi? Vi hočete iti naprej brez teh dveh narodov; nepomislite pa, da s tem kopljete grob v katerega hočete pahniti ves slovenski narod. Prav je imel g. R. Trošt, ko je dejal v svojem krasnem govoru, da se je za tukajšnje socijaliste svetovna vojna pričela še-le pred štirimi meseci.

Slovenske Narodne Zveze naloga je: da se združijo Slovenci, Hrvati in Srbi v jedno celoto, in potem bode ves ta narod odločil v kakšni obliki bode naša bodoča Jugoslavija.

Ivan Kušar.

Prva volnena obleka je bila stkana na Angleškem leta 1330.

NAZNANILO

Cenj. občinstvu v Jolietu, Rockdale in okolici naznanjam, da se prične **dne 17. januarja** v moji prodajalni

VELIKA RAZPRODAJA

Ker sem z zimskim blagom preobložen in ker moram pripraviti prostore za spomladansko blago, radi tega vam dajem lepo priliko, ali priložnost, da si sedaj nakupite dobrega zimskega blaga po zelo nizkih cenah, kakor sledi:

ČREVLJI ZA DELO
po **$2.00, $2.50, $3.00, $3.50, $3.75, $4.40, $4.75**

MACKINAW SUKNJE
Za moške v vsaki velikosti, prej $12, sedaj **$8.50**
Za moške v vsaki velikosti, prej $10, sedaj **$7.50**
Za moške v vsaki velikosti, prej 7.50, sedaj **6.50**

OBLEKE (gvante)
Blue Serge, prejšna cena $25.50, sedaj **$21.50**
Blue Serge, prejšna cena $24.50, sedaj **$19.50**
Blue Serge, prejšna cena $23.50, sedaj **$18.50**
Blue Serge, prejšna cena $22.50, ,sedaj **$17.00**
Blue Serge, prejšna cena $18.50, sedaj **$14.50**

OBLEKE ZA DEČKE
Od 7 do 16 let starosti $7.50, sedaj **$5.50**

ZIMSKE SUKNJE
(Over Coats)
Črne "Kersey", stara cena $25.50, sedaj **$18.50**
Sive, mešane barve, prej $23.50, sedaj **$17.50.**
Druge **raznolične** barve, prej $20.50, sedaj **$15.**

VOLNENE KAPE
Balting seal, prej $6.50, sedaj **$5.00**
Cape Seal, prej $4.50, sedaj **$3.50**
Drugovrstne, prej $2.50, sedaj **$2.00**

KLOBUKI
Vsakovrstne barve, stara cena 3.00, sedaj **$2.00**
Vsakovrstne barve, stara cena 2.50, sedaj **$1.50**

MOŠKI ZIMSKI JOPIČI
(Sweater Coats)
College kroja, prej $10, sedaj **$8.00**
Črni, višnjevi,, zeleni in rdeči, prej $6.50, sedaj **$4.75**
Vsakovrstne barve, prej $4.50, sedaj **$3.50**
Vsakovrstne barve, prej $3.50, sedaj **$3.00**
Jopiči za delo, prej $2.25, sedaj **$1.50**

PRAZNIČNI ČREVLJI
zelo po ceni
Vici črni čevlji, prej $8.00, sedaj **$7.00**
Vici Tan čevlji, prej $8.00, sedaj **$7.00**
Gun Metal z gumbi, prej $6.50, sedaj **$5.50**
Gun Metal Bluecher, prej $6.50, sedaj **$5.50**
Gun Metal Selz z gumbi, prej $5.50, sedaj **$4.50**
Gun Metal Bluecher Selz, prej $5.50, sedaj **$4.50**
Gun Metal z gumbi, prej $5.00, sedaj **$4.00**
Gun Metal Bluecher, prej $5.00, sedaj **$4.00**
Gun Metal Bluecher, prej $4.50, sedaj **$3.50**
Gun Metal Bluecher, prej $3.50, sedaj **$2.75**

Zgoraj navedena prodaja se prične dne **17. januarja** zjutraj ob 8. uri in bo trajala tako dolgo, dokler bo kaj blaga po gori navedenih cenah.

Prodajalna bo odprta vsak večer do 8. ure in bomo dajali pri tej priliki trikratne "Trading" znamke (stamps).

GEO. STONICH

Trgovina z obleko, črevlji in drugimi potrebščinami za moške.

815 N. Chicago St., JOLIET, ILL.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto $0.96
Za nečlane 1.50
Za inozemstvo 2.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year $0.96
For Nonmembers 1.50
For Foreign Countries 2.00

31

Listnica uredništva.

Ker so vsled nove vladne odredbe prizadete tudi razne tiskarne glede tiska in izdajanja časnikov, je pri tem prizadet tudi naš list.

Dosedaj smo zaključili vseh 7 notranjih strani že pondeljkih popoldne; zanaprej se bo pa to vršilo ob torkih in pride list v tisek ter na pošto še le v sredo; torej za en dan kasneje. Ta vladna odredba velja samo za prihodnjih 10 tednov. Če bo torej kak član (ica) dobil današnjo številko in druge številke za en dan kasnejo, naj se vsled tega ne huduje. V teh resnih časih se mora vsakdo pokoriti postavam in določbam vlade Združenih držav.

Ženska enakopravnost pri K. S. K. J.

Kakor pri raznih drugih podpornih organizacijah, tako se je gojilo že več let tudi pri naši K. S. K. J. iskreno željo, da naj bi se premenilo ustavno točko pravil glede ženske enakopravnosti. Z enakopravnostjo razumemo v prvi vrsti pravico, da smejo tudi ženska krajevna društva naše Jednote pošiljati svoje delegatinje ali zastopnice na glavna zborovanja, ali konvencije.

V obče so imele tekom 23. obstanka K. S. K. J. ženske v poslovanju Jednote ene in iste pravice. Osobito zadnji čas so bile opravičene do enih in istih podpor, poškodb in operacij kot moški. V to svrho so plačevale tudi enake, ali ravnoiste asesmente, kot moški. Edina izjema pri tem je bila ta, da niso smela ženska krajevna društva pošiljati svojih delegatinj ali svojih zastopnic na konvencije.

Če se oziramo zadnji čas na delovanje krajevnih društev pri naši Jednoti, moramo dati v zadnjih letih vso čast in priznanje baš našim sosestram, ker so baš te jemale vedno prvo nagrado za pridobivanje največ članstva za našo Jednoto. In tako se je zopet pripetilo, da stopa danes ob 23. letnem obstanku K. S. K. J. žensko krajevno društvo z zmagovalno palmo pred vsa druga društva. — Iz današnjega zapisnika seje glavnega odbora K. S. K. J. je razvidno, da je prejelo glavno, ali prvo nagrado ($25.) za pridobivanje največ novih članov(ic) Žensko podp. društvo Marije Magdalene št. 163 v Clevelandu, Ohio. — Živelo torej društvo št. 163!

Ravno ti in enaki slučaji marljivega delovanja naših ženskih krajevnih društev za napredek K. S. K. J. so se vpoštevali na zadnjem zborovanju glavnega odbora K. S. K. J. v Jolietu, Ill.

Huda je bila borba za žensko enakopravnost, ali za splošno žensko volilno pravico na zadnji (XIII.) konvenciji. S prav malim številom je bila namreč znana "sufragetska" predloga K. S. K. J. poražena. Za dosego iste je primanjkovalo samo 11 glasov.

Komaj je minulo od zadnje konvencije 5 mesecev, stopajo naše sosestre danes že zmagovalno pred vse članstvo K. S. K. J. Ne ravno sicer z zasiguranno enakopravnostjo ali volilno pravico, pač pa z zavestjo, da jim je glavni odbor K. S. K. J. minuli petek, dne 18. t. m. pripoznal, da so opravičene do iste.

V zgodovini K. S. K. J. bo ostal dan 18. januarja 1918 zapisan z vidnimi črkami, ker se je ta dan od glavnega odbora naše Jednote priporočil enoglasno "amendment" k ustavi naših pravil, da naj se da to točko letos meseca marca in aprila **na splošno glasovanje** vsemu članstvu K. S. K. J.

Pri naši Jednoti štejemo danes 31 ženskih krajevnih društev z več tisoč članicami ozir. sosester. Vzemite samo pero, ali svinčnik ter računajte!

Glasom ustave ozir. Jednotinih pravil, je glavni odbor K. S. K. J. dne 18. t. m. določil, da naj vsi člani in članice K. S. K. J. tekom meseca marca in aprila tega leta določijo o ženski enakopravnosti pri K. S. K. J.

Ker se je uredništvo Glasila K. S. K. Jednote že od nekdaj potegovalo za ženska krajevna društva v svesti si da ista nadkriljujejo vsa moška krajevna društva glede agitacije za našo Jednoto, — zato stopa tudi danes ali pri tej priliki uredništvo našega lista z največjo zadovoljnostjo na plan, ker je glavni odbor dne 18. t. m. sprejel enoglasno velevažni "amendment" k ustavi pravil naše Jednote za splošno žensko enakopravnost.

Mesec marc in april 1918 bo torej odločilni za naša ženska krajevna društva glede njih enakopravnosti, ker se bo vršilo ta čas splošno glasovanje za to točko.

Uredništvo "Glasila K. S. K. Jednote", vpraša že danes vse sobrate ozir. člane naše dične K. S. K. J. če bodo ob času splošnega glasovanja volili za splošno žensko enakopravnost ali ne? — Upamo da. — Pri temu nimamo nikakega dvoma.

Ko se bo vršila prihodnja konvencija (srebrno jubilejna) v Jolietu, Ill. tedaj upamo, da bodo z delegati vred nastopile prvikrat tudi naše sosestre ali delegatinje!

Ženska krajevna društva in prijatelji (sobratje) splošne enakopravnosti pri K. S. K. J. stopite sedaj na noge!

Srbska misija v Clevelandu, O.

Cleveland, Ohio.

Gospod urednik:—

Zopet sem tukaj. — Ta šmentani Cleveland vam da dela vedno preglavico; pa kaj hočete? — Kjer živi slovenski narod, tam so besede, tam so dogodljaji iz našega življenja.

Zopet bi rad poročal nekaj važnih podatkov in sicer o minuli nedelji, dne 13. januarja, ko so imeli naši Slovenci, Hrvatje in Srbi čast biti navzoči pri slovesnem sprejemu srbske misije, ki potuje sedaj kot naša zaveznica po Združenih državah v spremstvu ameriških častnikov in z dovoljenjem naše vlade.

Nad vse časten je bil ta dan osobito za naše Slovane iz Clevelanda in nam bo ostal za vedno v prijetnem spominu.

Da si prihranim pisanje ali bolj obširno poročilo o tem sprejemu, vam tukaj prilagam izrezek iz našega lokalnega lista "C. A.", ki je pisal o tem sledeče.

"Slovesen sprejem srbske misije." — "V življenju vsakega naroda nastopi dogodek izvanredne važnosti, usodepolni dogodek, velikega pomena za poznejše življenje. Dogodek izvanredne vrste, dogodek, ki bo odseval v našem narodnem življenju in ki bo vplival na naše bodoče življenje, se je vršil v nedeljo v jugoslovanski naselbini Clevelanda. Naselbina je imela izvanredno priliko in čast imeti med seboj poslanstvo najbolj junaškega, a obenem najbolj mučenega naroda Evrope — srbsko misijo, obstoječo iz samih junakov svobode, civilizacije in mučeništva. In narod jim je povzročil tak sprejem kot se spodobi junakom svobode. "Divno, prekrasno, neprekosljivo!" so klicali člani srbske komisije, ko so uživali trenutek bratskega sprejema troedinega naroda: Slovencev, Srbov in Hrvatov. Obilni moralni pomen, ki ga je imel ta shod za vse naše jugoslovansko gibanje, posledice obiska srbske misije, o vsem tem ne moremo danes razpravljati, ker je prevažno, da bi se na kratko opisalo. O tem spregovorimo prihodnjič. Očrtati hočemo le na kratko zgodovinske dogddke, ki so se vršili v nedeljo.

Srbska misija bi morala biti v Clevelandu v nedeljo ob 7. uri zjutraj, nakar bi sledil sprejem na kolodvor ob 9. Toda strašni snežni zameti so zakasnili vlak za pet ur, tako da je bilo dvanajst, ko je pripeljal vlak vzvišene goste. Posebni odbor Slovencev, Hrvatov in Srbov jih je pričakoval na kolodvoru, zaeno z zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Pozdrav je bil kratek, demokratičen. Gostje so se odpeljali nemudoma na kratek odpočitek in kosilo, nakar so bili predstavljeni ameriškim oblastim ter domačim Jugoslovanom. Prvo vprašanje, ki je prišlo iz ust načelnika srbske misije, dr. Vesniča, je bilo: "Kje so naši bratje Slovenci, Srbi in Hrvatje?" Obkolili smo jih. Iskren stisk desnice, bratski pozdrav, skrbno stavljena vprašanja o našem gibanju v Ameriki, v kratkem četrt ure smo jim pojasnili vse. Odsev zadovoljnosti, iskrenega bratoljubja je igral na licih vseh članov misije. Stari general Rašič, ki je pred leti stal s srbsko armado pred Drinopoljem in pomagal s svojimi junaki poditi Turka iz jugoslovanskih krajev, podpolkovnik Nenadovič, ki je dobil v tem boju nad 40 ran ter zgubil roko, podpolkovnik Pribičevič, kapitan Jovičič, skratka vsi, se kar niso mogli ločiti od Slovencev, s katerimi so prišli menda prvič v ožjo dotiko. Kako jih je radostilo, ker smo jim povedali, da smo z njimi enega duha, istega duha kot vsi pošteni civilizirani narodi sveta: Vojna Hunom do smrti, dokler svoboda ne združi vseh treh jugoslovanskih plemen v eno svobodno, močno državo.

Po kosilu so si gostje ogledali mesto, umetniški muzej in obiskali okolico. Peljali so se skozi slovensko, hrvatsko in srbsko naselbino in se čudili skrajni podjetnosti Jugoslovanov v Clevelandu. Videli so, kako vpliva svoboda na njih brate v Ameriki, in če bi imeli isto svobodo doma, kako krasno bi napredovali.

Po kratki večerji v hotelu Winton, se je poslanstvo in spremstvo podalo v dvorano Chamber of Commerce, ki je bila kljub skrajno neugodnemu vremenu zasedena popolnoma. Urnebesni klic je pozdravil goste, ko so stopili v dvorano. Slovenske, hrvatske in srbske deklice so pozdravljale misijo, radostni klici pozdrava so jim doneli nasproti. Godba zaigra narodno himno.

Predsednik zborovanja je bil sodnik Emanuel Levine, ki je v par besedah v imenu ameriškega občinstva pozdravil srbske goste, nakar je dobil besedo Mr. Bernstine, ki je zastopal mestno vlado. Izjavil je, da mora najprvo oprostiti župana, ker je zadržan po važnih uradnih opravkih izven mesta, a je določil njega, da iskreno pozdravi srbske goste ter jim ponudi vse ugodnosti mesta. Kajti ameriški svet se dobro zaveda, kaj je Srbija naredila za svetovno demokracijo in svobodo. Srbija naj se zanese na Ameriko. Dokler bo Amerika, bo Srbija. V izvanredno veselje mu je, ker more pozdraviti danes zastopnike naroda, katerega junaštvu se čudi ves svet. Za njegovim govorom pa je sledil nepopisno krasen prizor. Dvanajst jugoslovanskih deklic, štiri Slovenke, štiri Hrvatice, štiri Srbkinje so prišle na oder, v rokah polno svežega cvetja. Mala Margica Grškovič je nastopila v njih imenu s tako nepopisno ganljivostjo, ljubkim, iskrenim in čutečim govorom, da je ganil prav vsako srce v dvorani. Starim, izkušenim, v vojni mučenim junakom srbske misije, ki so videli najbolj strašno gorje sveta, ki so zrli smrti tisočkrat v obraz, tudi njim se je raztopilo srce, da so te železna postava komaj zadrževale grenke solze, a mnogo navzočih si je brisalo oči. "Sprejmite", je rekla deklica končno, "te sveže vrtnice, ki so rastle na ameriških tleh, žarno rdeče, pomenjajoč ljubezen do vas junakov. Tu v Ameriki smo rojene, a v srcih nam kipi slovanska, jugoslovanska zavest, in klanjajoč se vzvišenemu heroizmu, ki biva v vaših srcih in dušah, klanjajoč se vaši krvi, ki je tekla tudi za nas, vas iskreno pozdravljamo."

Častiti dr. Vesnič, načelnik misije, samega ganutja ni vedel kaj. Sprejel je cvetlice in iskreno poljubil mladenko na obe lici, dočim so njene tovarišice s cvetlicami okinčale navzoče goste. Polkovnik Nenadovič, ki se je tri mesece boril s smrtjo, obdan z 40 ranami hunskih krogelj, je dvignil dekletce na junaške prsi in ves ginjeni vedel, kaj bi storil. Tako je šlo po vrsti. Bil je nepopisen prizor, ki se ne da izbrisati iz spomina.

Potem pa je sledilo uradno upeljavanje jugoslovanskega naroda pred ameriško javnost. To teško in tako častno nalogo je sijajno izvršil naš slovenski umetnik Mr. John Zorman. Govoril je angleško in v tem jeziku naj je predstavil navzočim Amerikancem, povedal naše težnje, naše skupno delovanje s Srbi, naglasil stoletno zgodovino našega robstva pod Habsburžani in dejal, da le v edinosti med seboj, in pomočjo junaške Srbije, pričakujeta Slovenec in Hrvat svobode. Opisal je kratko naše duševne velikane in citiral za vzgled naše krasne jugoslovanske pesmi, "Jadransko morje" predstavljeno v krasni angleščini. Tako nas je Mr. Zorman uradno uvedel v družbo velikih, kulturnih narodov, kar se prej še nikdar zgodilo ni. Njegovemu govoru je sledil nastop pod vodstvom g. Kogoja. "Slovenec, Srb, Hrvat" je zadonelo iz čistih grl. Navzoči ameriški gostje so se kar čudili naši preskrasni pesmi. Resnica je, da narod, ki ima lepe pesmi, ki rad poje, ni majhen narod po duhu, ampak vreden družabnik svojih mogočnejših sosedov. Pevci so želi burno zahvalo.

Potem pa je sledil slovenski govor, katerega je na skrajno fin način izpeljal g. Anton Grdina. Povdarjajoč važnost časa, je pokazal na junake srbske misije in povedal, da od naroda, ki nam je poslal te može, smemo pričakovati svobode. Pod parstvom mogočne zvezdnate zastave ameriške se nahaja danes slovenska in hrvatska zastava. Mogočni ameriški narod ter junaštvo Srbije so nam garancija, da bo naša prihodnjost svobodna, demokratična. Potem je nastopil Čeh. Mr. Pavela, ki se je izjavil, da ne samo Slovenci in Hrvati čutijo s Srbijo, ampak ves slovanski rod, posebno pa Čehi in Slovaki. Imeli so isto usodo kot Slovenci in Hrvati. Habsburg jim je bil skupen tiran stoletja. In kakor je slovensko-hrvatski narod edin,da po tej vojni ne sme biti več sužnjosti, tako je tudi češko-slovaški. Narod se v tem usodepolnem času ne sme cepiti v stranke, edini namen vse narodne borbe mora biti: Proč od Avstrije, v svobodno, lastno državo. Čehi v tem važnem trenutku ne poznajo nobenih strank. Različnega političnega mišljenja so, toda eno jim je skupno: Proč od roparskih Habsburžanov, v deželo svobode in bratskega sporazuma. Iskreno častita Slovencem in Hrvatom na njih uspešni borbi za svobodo.

Zdaj predstavi sodnik Levine člana srbske misije, sivolasega toda krepkega generala Mihajla Rašiča. Burno ploskanje, živijo klici, radostni glasovi so pozdravili junaka. Vse občinstvo v dvorani je vstalo s sedežov in ovacija je trajala več minut. Menda se generalovo srce ni čutilo tako ponosno tedaj, ko je s svojimi srbskimi junaki podil Turke iz Drinopolja, kot v trenutku, ko mu je narod, prognan v tujino, klical tako iskreno dobrošlico. Ko se je vihar navdušenja polegel, je izrekel stari junak iskrene besede: "Bračo moja!" To je prešinilo srce vsakogar navzočega. Brate nas je nazval, on ki nas še nikdar ni videl, on proti kateremu je Avstrija nahujskala te brate, da morijo njegove sinove! Dočim nas je v Avstriji vsak mlečnezobi poročnik nazival, pse in drago, pa nas pozivlje š časti in v bojih za svobodo osiveli narodni vodja: brate. Vzrok temu mora biti tesna vez, duševna in telesno sorodstvo Srbov in Slovencev ter Hrvatov. Ni bila navadna fraza, ker sledeči govor je pričal, da mu prihaja beseda iz srca, iz dna duše: Povdaril je da skupnost Slovencev, Srbov in Hrvatov danes ni prazna beseda, ampak že skoro uresničeno dejstvo. Telesno so sicer bratje Slovenci in Hrvati še pod Avstrijo, toda njih duše so že v svobodni Jugoslaviji." —

Oglejmo si člane te slavne srbske misije, kakšni ljudski prijatelji so. Zaželjeno in ljubeznivo stiskajo roke svojim rodnim trpinom, delavcem in jih vprašujejo: Kako se imate?" Od kod ste?" Iz katere vasi, sela? itd. Tako povprašuje general, kakor tudi polkovnik, tako poslanec in drugi častniki. Razločka med njimi ni nobenega. Častna in visoko zaslužna odlikovanja jih nič ne povzdigujejo; bolj ko si priprost, rajši s teboj občujejo. To so možje, ki so izšli iz naroda, ki delujejo z narodom in ki umirajo tudi za narod.

Cenjeni čitatelji! Srce naj samo govori. Čut svobode, čut slovanstva, čut teh narodnih bojevnikov sega v mozeg vsakterega, kdor je slovanskega mišljenja. Vtis, ki so ga naredili ti narodni boritelji na vsakega je občuten in nam ne bo šel nikdar iz spomina. Doživljaji, delo teh narodnih ljubiteljev ponižajo ter osramote vsakega moža, ki je zgubil čut in ljubezen do svoje domovine in do majke Slave. To so namreč možje, katerih ni oplašil najhujši ogenj in sovražna strela ko so pretrpeli toliko gorja na telesu in duši. Samo eden izmed teh junakov polkovnik Mihael Nenadovič je dobil 40 ran in pri tem zgubil tudi desno roko. Gotovo najhujše je pa njih dušno trpljene, ker čutijo s svojim narodom. ki nima dandanes več svoje domovine, saj jim jo je vendar odvzel pruski trinog. Ta trinog davi in ropa njihovo ljudstvo, žene može in otroke. Kdor ljubi svojo domovino ko je teptana, ta trpi na duši bolj kot na telesu.

To smo brali na obrazih teh hrabrih mož, ki so vedno čutili in delovali s svojim narodom.

In mi? Koliko mi storimo za to? Ali se sploh vprašamo: Zakaj smo prišli v Ameriko? Zato ker nismo imeli obstanka doma. In sedaj, ko smo tukaj, smo srečni za se; ali za srečo našega sobrata doma se nič ne zmenimo; nam se dobro godi in med tem pozabimo, da naš brat umira tamkaj v stari domovini. Mi živimo v deželi, kjer je svoboda tiska in govora; med tem pa obešajo naše sobrate v stari domovini ako spregovorijo le besedo 'svoboda", ako le kritizirajo, da vlada ne dela prav zadostuje to za smrtno kazen. Molči torej in trpi pod krinko svojega tlačitelja; ako se pritožiš, ti bo smrt plačilo za to!

To je nad vse žalostno in nesnosno. Mi ne smemo tega mirno gledati še vnaprej; mi lahko pomagamo, ker smo v veliki svobodni deželi, ki je z nami in ki hoče tudi Slovencem pripomagati do osvoboditve.

Ni pa dovolj, da se zanašamo samo na druge. Ne, tudi mi sami moremo delati. Čakati bomo morali še dolgo, da bo našega kr. Matjaža zbudil en sam narodnjak, da nas bo en sam rešitelj postavil na svobodna tla. — Kralja Matjaža moramo obuditi in na svobodna tla se moramo postaviti vsi Sovenci skupaj in posamezno.

Zdrami se tedaj slovenski narod in slušaj klic modrih, učenih in pravičnih voditeljev. Prišla je namreč 12 ura za nas, da krenemo na pravo stran. Stopite torej k pravim izkušenim možem, ki imajo ugled vsepovsodi, ne pa k mešetarjem in sanjačem. Boljševikov ne maramo v naših vrstah, ker je bilo že dovolj nedolžne krvi prelite. Začrtajmo si pot, po kateri je nam mogoče priti do svobode brez prelivanja krvi in priti do prave demokracije. Delujmo na to, da se združimo in ko se združimo, se bomo lažje osvobodili ter postavili način vlade, kakoršnega si želi narod sam. Poslušajmo moder in izkušene može, kakoršnih imamo dovolj. Ali ne smemo in ne moremo bolj zaupati priprostim ljubljencem srbskega naroda, ki nam sedaj po svojih zastopnikih ponujajo roke da se jim pridružimo, kakor pa avstro-germanskim tiranom, ki so slovanski rod vedno zaničevali.

Združimo se torej skupaj in poslušajmo glas naših jugoslovanskih bratov Hrvatov in Srbov, združimo te narode v mogočno demokratično Jugoslavijo, kakoršno želi tudi naš narod v stari domovini! — — Ustanavljajte torej Slov. Narodne Zveze in delujte za osvoboditev svoje rodne zemlje!

A. Grdina.

Srbski misiji v pozdrav.

V nedeljo, dne 27. t. m. bo imelo največje slovansko mesto na svetu, mesto Chicago, čast in priliko, da pozdravi Srbsko misijo, ki se mudi sedaj v Združenih državah na obisku.

Ker pozdravljajo to velevažno misijo vsi ameriški listi, vse ameriško ljudstvo, z eno besedo vse Združene države, zato je tudi naša sveta dolžnost, da se pridružimo klicem naše mogočne in svobodne Kolumbije, ki sprejema sedaj z odprtimi rokami to misijo.

Pozdravljeni in dobrodošli cenjeni naši jugoslovanski sobratje! Tako Vam kliče naš list v imenu 13,000 Slovencev in Slovenk in v imenu 3000 članov našega Mladinskega oddelka. Mi vsi, kot zavedni in domoljubni člani K. S. K. J. se zavedamo velevažnega pomena Vaše misije. Vsi vemo, da so tudi Srbi naši sobratje sinovi naše tužne majke Slave, ki je poslala Vas semkaj za dosego plemenitih ciljev vseh jugoslovanskih narodov.

S krvjo in mečem se borite za te cilje že četrto leto samo, da bi se naš jugoslovanski narod oprostil in otresel avstrijskega tiranskega jarma. Kakor ima naša mogočna Kolumbija zapisano na svojem čelu krasne in lepo besedico "Liberty" tako se bori sedaj z Združenimi državami tudi hraber in vrl srbski narod za svobodo. "Vi ste z nami in mi smo z vami!" Vam kličejo Združene države; tako Vam kliče tudi ameriška Slovenija!

Vaše nad vse hrabro bojevanje, Vaše žrtve in Vaše delovanje v tej krvavi vojni občuduje ves svet. Vi ste prekosili slavnoznane in hrabre Špartance, ker se tako junaško borite za dosego zmage, in za ustanovitev Jugoslavije. Če Vas že Amerikanci in drugi tu živeči narodi v naši svobodni domovini tako iskreno pozdravljajo, čemu naj bi Vas ne pozdravljali tudi ameriški Slovenci, ki so Vam po krvi in jeziku rodni sobratje. Vaša zgodovina in Vaša zmaga bo naša zgodovina in zmaga!

Upamo, da nam bo vsem skupaj kmalu zasijala na jugoslovanskem obzorju težko pričakovana zarja svobode, zarja bratstva, edinosti in sreče!

Ko se boste povrnili čez čas zopet nazaj, povejte našim sobratom onkraj oceana, da smo vsi ameriški Slovenci ž njimi, da vsi stremimo za onim ciljem in da vsi odobravamo z vami vred oporoko našega nesmrtnega Dr. J. E. Kreka za zedinjenje vseh Jugoslovanov, kot prost in svoboden narod.

Bodite torej cenj. nam rodni sobratje in člani Srbske misije tisočkrat pozdravljeni!

NAPREDOVANJE S. N. Z.

Minulo soboto, dne 19. t. m. zvečer se je vršil v našem sosednem Waukeganu in N. Chicagu ustanovni shod podružnice S. N. Z., kojega se je udeležilo okrog 500 zavednih Slovencev. Na tem shodu je govoril Mr. Paul Schneller, A. Grdina, R. Trošt, Rev. Fr. Ažbe in okrajni pravdnik Mr. Welsh. Navdušenje za ustanovitev podružnice S. N. Z. je bilo velikansko; tako se je odposlalo tudi s tega shoda udanostno brzojavko predsedniku Wilsonu.

Naslednji dan, dne 20. t. m., se je pa ustanovilo podružnico S. N. Z. v Sheboyganu, Wis. Tega shoda se je udeležilo približno 700 poslušalcev. Uspeh shoda je bil velikanski, ker je pristopilo k podružnici 51 članov. Več o tem poročamo v prihodnji številki.

Ob kanadski meji je 50 velikih papirnic, ki izdelujejo papir iz lesa in ga pošiljajo v Združene države.

CENJ. ČLANI IN ČLANICE TER ČITATELJI! Kupujte pri tvrdkah in podpirajte trgovce, ki oglašujejo v našem listu!

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.
GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

od ustanovitve do 1. januarja 1918 skupna izplačana podpora
$1,340,225.22

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Math Jerman, 321 Palm St., Pueblo, Colo.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putman Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1912 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10 St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22 St., Chicago, Ill.
Math Kostainšek, 302 No. 3rd Ave. West; Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Frančič, 420 — 4. Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael J. Kraker, 614 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":
Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon pisarne: Canal 2487. Telefon stanovanja: Canal 6306.

Vsa pisma in denarne zadeve, tičoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Govor Dr. Rybaža v dunajskem parlamentu 2. oktobra 1917.

Slovenski Narod od 12. oktobra priobčuje celoten govor poslanca dr. Rybaža, katerega je držal 2. oktobra v dunajskem državnem zboru:

"Naše sedanje opozicijonalno držanje se nam od mnogih strani šteje v zlo. Kažejo nekako razočaranje, da, celo nekako ogorčenje in ljutenje nad našim vedenjem. Z eno besedo, razumeti ne morejo — kakor lahko vsak čas čitamo v listih, — da mi v tem trenutku nočemo dati državi, kar ji pripada, da nočemo celo naši vojski privoščiti, kar je najpotrebnejše. S to stvarjo pa je tako, kakor z nekim drugim očitanjem, katero moramo ponovno slišati tukaj in izven parlamenta, da kažemo namreč mržnjo napram nemškemu narodu.

Gospoda, morda je sedaj čas, da podamo nekoliko pojasnila o tej stvari.

Kar se tiče pripisovanega nam ali očitanega sovražnega mišljenja napram nemškemu narodu, napram Nemcem kot takim, bi hotel najprej vprašati, kako mišljenje pa kažejo Nemci napram našemu narodu? (Vskliki!) Mi, ki živimo na jugu ob meji, vemo vrlo dobro, kakšnim mišljenjem so prožeti tamošnji Nemci od najnižjih do najvišjih slojev napram našemu narodu. Našega naroda niti ne nazivljajo z njegovim narodnim imenom, temveč je naziv našega naroda v ustih naših nasprotnikov grdenje in pomeni seveda tudi za nas grdenje. Ne imenujejo nas Slovence, temveč nas nazivljajo "Windische", ter nam nočejo priznati niti pravice do našega narodnega imena. (Vskliki.) Priznati nam morate, gospoda, da je že to močan dokaz neprijateljstva Nemcev napram nam, in vsled tega se tudi ne smete čuditi, ako ni naš narod vspričo takega mišljenja navdihnjen s prijateljskim mišljenjem, kajti samo ljubezen vstvarja ljubezen, medtem ko rodi pritisek le odpor.

Kako daleč gre mržnja Nemcev tudi v drugih ozirih napram vsemu, kar je slovanskega, in zlasti proti vsemu slovenskemu, dokazuje dejstvo, da ne rabijo slovenskih imen krajev, rek in gor, in to zlasti v zadnjem času. Ravno tam, kjer se odigravajo sedaj najstrahovitejše borbe, tam je slovenska zemlja, toda tega, gospoda, bi ne mogli sklepati iz poročil našega vojnega "Pressbureau-a" in iz naših listov, ker so vsi kraji označeni s tujim italijanskim imenom, ondi pa, kjer se sploh ne da zakriti slovensko ime, se rabi v italijanskem pravopisu, v italijanski obliki.

Pritoževali smo se radi tega, ali koristilo ni nič. Zakaj pa ne koristi nič? Zato, ker se, kljub temu, da se označuje Italijane za naše sovražnike, **raje uporablja njihov jezik, kakor pa naš.** (Tako je!)

Jaz sem, gospoda, tako zelo objektiven, da z veseljem pozdravljam, da se je z najvišjega mesta preklicala ona vojaška odredba, po katerih so se morala rabiti nemška imena za južnotirolske kraje, ker je to gotovo zelo gorostasno, da se pronašli nemška imena za te kraje, ki so popolnoma italijanski. Da pa se pri nas na slovenski zemlji, kjer živi čisto slovensko prebivalstvo, še nadalje rabijo tuja imena, ki so zlasti priljubljena, da gre naš generalni štab tako daleč, da se poslužuje popolnoma novih pridevkov italijanskega generalnega štaba in da nazivlja naše kraje, kakor na primer Dutovlje s 'Dutaliano', in Komen s 'Komiano', to pokazuje v resnici tako veliko mero mržnje, da se moramo naravnost zgroziti.

No, rekel sem, da se ne smete čuditi, ako odgovarjamo mi takim čustvom s sličnimi. Toda to še ni vse. Ves naš zgodovinski razvoj je tak, da so Nemci proti nam vedno nastopali kot zatiralci, kot gospodujoči narod. (Res je!) Že od prvega pojava Slovencev v srednji Evropi so bili Nemci oni, ki so navalili z ognjem in mečem na naše ozemlje, iztrebili del naroda, drugi del pa podjarmili ter napravili iz njega služeči sloj. Oni so bili gospodarji zemlje, Slovenci so bili sluge, ki so plačevali davke in morali delati za Nemce. K temu narodnemu nasprotstvu se je pridružilo še socijalno, in tako je ostalo skozi celi srednji vek. Gospodarji zemlji, plemeniti posedniki zemlje so bili sami Nemci, in vse, kar je bilo okoli njih, je bilo nemško. Poslu- ževali so se samo nemškega jezika, oni, ki so služili, so bili Slovenci. Pojmljivo je toraj, da se je iz tega narodnega, a objednem tudi socijalnega nasprotstva razvila mržnja, ki se je ohranila do najnovejšega časa. V novejšem času se je še celo ojačila. Po revoluciji leta 1848, po gibanju za splošno svobodo, po takozvanih človeških pravicah, po odstranitvi robstva, se je socijalno nasprotstvo oblažilo, toliko hujše pa je postalo narodno nasprotstvo. Narod, ki je bil sedaj v individualni posesti političnih pravic, se je hotel naravno povzdigniti v višje razrede, toda v tem se mu je postavil nasproti gospodujoči razred Nemcev, ki mu je z vsemi sredstvi branil povspeti se v višje razrede. Vse do najnovejšega časa so bile vse naše oblasti, večina naših šol, v začetku sploh vse šole, vojska, z eno besedo: vse je bilo nemško, ne samo po imenu, ne samo po jeziku, temveč tudi po duhu. To narodno tlačenje je občutil v prvi vrsti seveda inteligent, ki je bil oborožen z istim duševnim orožjem, kakor njegov sosed Nemec, ki pa ni mogel doseči kako višje uradniško mesto, niti se ni mogel povspeti v razred gospodujočih, vladajočih; ako se je kateri kljub temu po svoji marljivosti in sposobnosti povspel na višje mesto, mu je najvišje mesto, načelništvo kake oblasti, vedno zatvorjeno — preganjajo ga, na njegovo mesto pa pride nemški uradnik. Mogel bi navesti imena, toda nočem škodovati našim rojakom. Pravijo nam: Vaceno pa ste dobili svojega ministra! Res je, dobili smo enega ministra. Že to, da smo Slovenci, odkar obstoji Avstrija, odkar pripadamo Slovenci Avstriji, dobili šele leta 1917., po ruski revoluciji ministra našega plemena, našega jezika, že to samo govori za cele knjige.

Pa kaj se nam je dalo? Morda to udeležitev pri vladini oblasti ministra brez portefelja, ministra, za katerega so morali pronajti popolnoma nove izraze, da so bili sploh v stanu, določiti njegov delokrog. Nam je seveda ta gospod simpatičen, ali da bi smatrali to za kakoršnokoli približanje našim željam, našim težnjam, to je izključeno. Skoro se nam zdi, da so nam hoteli s tem dati košček sladkorja, da bi mislili: sedaj je napočila za nas boljša doba, sedaj bomo napredovali v vrste dvornih svetnikov in celo ekscelence. Ne, gospoda, tako naivni nismo. Prav dobro razumemo, kakšen pomen ima vse to. Ponavljam torej: Nam je ekscelenca dr. Zolger naravno zelo simpatičen, toda njegovo imenovanje ministrom nikakor ne smetramo za kako izpolnitev naših opravičenih želj, še manj pa naših teženj, da bi sodelovali pri vladini oblasti.

Rekel sem: V prvi vrsti je naša inteligenca občutila to zapostavljanje, to tlačenje, ali ravnotako pa tudi naš kmet. Zakaj? Tudi naš kmet je prišel pri vsakem koraku pri teh nemških avstrijskih oblastih v stik z nemškimi uradniki. Kadar je plačal davke, je prišel v urad, v katerem so sedeli nemški uradniki, ki so postopali z njim kot Nemci. Istotako je bilo, ako je imel posla pri okrajnem glavarstvu, ali pri drugih oblastih. Okrajne glavarje slovenske narodnosti na slovenskem ozemlju bi mogli našteti na prste ene roke, kjer pa so sploh, tam pa ne smejo pokazati nikake simpatije do Slovencev, kajti takega glavarja takoj označijo za Srbofila, kot s takim se tudi postopa, kakor se je dogodilo nekaterim političnim uradnikom. Tudi tu bi vam mogel zopet našteti imena, ali to opustim iz razumljivih razlogov. Pri oblastih dobi naš kmet vedno občutek, da pripada inferiorni narodnosti; pogosto ga obsipajo s psovkami, med katerim igra ravno beseda "Windischer" glavno ulogo. Kadar stopi potem v armado, ga označujejo z "Windischer Trottel", in to se ponavlja dan za dnem. "Windischer Trottel" je enostavno vsak slovenski rekrut.

Priznavam, da so častniki, ki imajo smisel za človekoljubno postopanje, ki se tako zelo ne ponižajo, ali velika večina je — in to tudi tekom sedanje vojne — postopala ravno s slovenskimi in jugoslovanskimi vojaki sploh tako, da je izzvalo to največje ogorčenje. Gospoda, jaz govorim iz izkušnje in morem to, kar povem, tudi dokazati.

Razumeti morate, da mora izzvati tako postopanje ondi, kjer se plača največji davek, davek v krvi, največje ogorčenje. (Tako je!)

A kako je v šoli? V vseh obmejnih deželah in v prejšnjih časih celo na Kranjskem — centru slovenske zemlje — so bile vse šole nemške ter so še danes v velikem delu južne Štajerske. Na Koroškem je sploh samo ena slovenska ljudska šola. V teh šolah se ni samo učil nemški jezik, temveč se je stremelo predvsem za tem, da se zaduši v mladem Slovencu ljubezen do materinega jezika. Na Koroškem gredo celo tako daleč, da ne uče v šoli latinice, da ne bi dete vzelo v roke tudi kake slovenske knjige. Raba slovenščine je naravnost prepovedana in niso redke šole, v katerih so pripeli dijaku, ki je izpregovoril kako slovensko besedo, na hrbet "osla", katerega je moral potem nositi cel dan. Že v deci so skušali uliti mržnjo do nje materinega jezika, dosegli pa so naravno ravno nasprotno: vzbudili so reakcijo, vzbudili so mržnjo proti šoli in mržnjo proti onemu, ki je vse to storil, proti Nemcem, ravnotako proti nemškim učiteljem, kakor tudi proti nemškim uradnikom.

In kako je bilo sedaj v vojni? Že pred vojno je bilo vse to v našem narodu, že pred vojno je občutil naš narod to tlačenje, to nespoštovanje od strani Nemcev. In nato je prišla vojna. In tedaj se je zgodilo, kar ni na čast nemškemu narodu. Dobro mi je znano, in v privatnih razgovorih so mi dostikrat očitali ter mi rekli: Toda, gospodje, zakaj obtožujete celi nemški narod? Tako si samo posamezniki in mi se nečemo identificirati z onimi nemškimi uradniki, ki so divjali proti vam. Uverjen sem, da govore oni to bona fide in da jih v resnici boli, kar se je dogajalo tam doli na jugu in da so one grozote tudi za nje grozote. Toda vsi ti uradniki, s katerimi je naša dežela preplavljena — kjerkoli je kakšna oblastnija, tam je gotovo tudi nemški uradnik, kjer pa ni vladnega urada, tam so pa železnice, ki so domena Nemcev. In s kakšnim duhom so prožeti ti železničarji! Gotovo se še dobro spominjate, gospodje, vsklika višjega železničarja našega tovariša Hajneja tu v parlamentu, ki je značilen za ves razred nemških železničarjev. Za vsemi temi nemškimi uradniki, pa bodisi vladni uradniki ali železničarji, stoji povsod nemški Volksrat. Vsak tak nemški uradnik je nemška last, za katerega se zavzema ves nemški Volksrat gori do Dobernigga. Da, celo v čisto slovenskih krajih, kjer ni domačih Nemcev, je vsako uradno mesto, kjer je sedel kedaj kak Nemec, že nemška posest, katera se ne sme več iztrgati Nemcem. To pa še ni najhujše, da so nemški uradniki besneli proti nam, kar se je dogajalo v veliki meri — to priznavam — zato, ker je bila to želja od zgoraj, da zato, ker se je to od gotove strani celo zahtevalo in zapovedalo.

Kar najbolj zamerimo Nemcem je to, da se je dela nemška inteligenca uporabljati za denuncijanstvo, in pri tem ni bilo v nemški inteligenci nikake razlike v naših krajih. Učitelji, uradniki, trgovci ali kdorkoli, vsi so denuncirali svoje sosede, svoje tovariše. Lahko bi navedel, gospodje, na stotine in stotine takih slučajev, toda navesti hočem samo en tak slučaj, da vidite, kako daleč so šli v tem. Na neki nemški srednji šoli je bil nameščen za veroučitelja nek Slovenec, toda ne smete misliti, da je bil to kak jugoslovanski fanatik. Ne, moji tovariši, ki ga dobro poznajo, zatrjujejo, da je pripadal oni struji, ki celo do neke gotove mere pobija narodni moment v politiki. Bil je enostavno katoliški duhoven in ničesar drugega, katoliški duhoven slovenske narodnosti, toda ne narodni šovinist, za kakoršnega velja vsakdo, ki je pri nas narodno zaveden. Ko je začetkom vojne prevzel nekakšen paroksizem vse, da so se ljudje pozdravljali z "Bog kaznuj Anglijo"! je smatral on kot katoliški duhoven za svojo dolžnost, opomniti dijake, da je tak pozdrav nepristojen in nekršanski, ter jim je rekel, da naj ne pravijo "Bog kaznuj Anglijo!", temveč: "Bog bodi milostljivnam revnim grešnikom!", ker smo pred Bogom vsi grešniki. Zaradi te izjave, ki izraža samo katoliško misel, je bil suspendiran ter je bila uvedena proti njemu sodnijska preiskava Čujte, čujte!). Zaprli so ga in še danes je suspendiran. Veste-li, gospodje, kako se je to izvedelo?

Njegovi tovariši so bili denuncijanti njegovi lastni kolegi, kakor toliki drugi v Gorici, na Južnem Štajerskem, Koroškem, itd. To je najžalostnejše, kar smo doživeli v tej vojni, in ne smete se čuditi, ako je ostal v nas čut ogorčenja in ako se je tudi v narodu razvil čut mržnje, ki obstoja, kakor vam je znano, po celem svetu proti Nemcem ravno zaradi tega, ker pošiljajo take osebe med tuje narode.

Gospodje, ako vse to uvažujete, bodete morda polagoma razumeli, da nočemo pri takem razpoloženju narodu, ko so na kocki najvažnejši interesi, da življenski interesi, stavljati tu na Dunaju v nevarnost ali prodajati vso bodočnost naroda morda za kake male koncesije ali za kako šolo. Ne, gospoda, naš narod je postal v vojni tako politično zrel, da bi danes enostavno ne razumel, ako bi podpirali take vlade, ki so zvršile take stvari, kakoršne so one, kakoršne so se dogajale tekom vojne, in ako bi mi — o tem hočem še govoriti — podpirali vlado, ki se je neprijazno izrazila proti našim glavnim zahtevam.

Sedaj pa prehajam k ravno tej stvari, in to bi bil drugi del mojega izvajanja. Kako je prišlo do teh zahtev, do te takozvane deklaracije od 30. maja 1917. Leta 1848. ko so se Slovenci prebudili v političnem življenju, so se navduševali, kakor vsi drugi narodi, za politično svobodo in enakopravnost in so napeli za dosego tega vse svoje sile. Politična svoboda in enakopravnost ste bile tedaj zakonito utemeljene, kajti to, kar imamo danes v členu 19. državnega osnovnega zakona, je bilo upostavljeno že leta 1848. Toda, gospoda, mi smo bili ravnotako razočarani, kakor delavci. Tudi delavci so se tedaj nadejali, blagostanja od politične svobode, toda ta politična in ekonomska svoboda jim je prinesla tudi svobodo izkoriščanja od strani gospodarsko močnejših. Tedaj so izprevideli, da ne morejo s samo svobodo ničesar storiti, in isto se je zgodilo tudi z nami. Kljub členu 19 je ostalo gospodstvo tujcev isto. V začetku nismo mogli tega razumeti, toda bili smo pozneje, kakor prej izključeni od vseh političnih in narodnih pravic in izročeni vladajočemu razredu na milost in nemilost. Ko smo se pozneje kolikor toliko zavedli, so se navduševali naši zastopniki za deželno avtonomijo po vzgledu Čehov in Poljakov. Toda s tem smo prišli še na hujše, kajti z deželno avtnomijo smo dobili dva gospodarja; medtem ko nas je tlačila prej samo ena upravna vlada, nas je tepla pozneje tudi deželna vlada preko takozvanih avtonomnih vlasti, ki so po vseh naših deželah v tujih rokah. Tako smo doživeli novo razočaranje, in treba je, da razmišljamo o tem, na kak način bi vendar dosegli ono, kar nam pripada, kako bi mogli izvojevati svojo samostojnost. Tako je polagoma, ali gotovo prodrlo prepričanje, da nimamo ničesar pričakovati od enakopravnosti, ničesar od deželne in krajevne avtonomije, da nam je temveč potrebna narodna avtonomija, in to ne samo narodna avtonomija, temveč tudi narodna vlada z vsemi pravicami in atributi državne neodvisnosti. To je bil, gospoda, vzrok, ki nas je dovedel do naše deklaracije. Povsem enostavno: **nočemo dalje služiti, nočemo biti še naprej v robstvu, nočemo še naprej apelirati za vsako narodno šolo, za vsako kulturno in narodno potrebo na milost vladajočih, nočemo še nadalje prositi in prosjačiti, temveč hočemo sami odločevati o vseh teh naših potrebah.**

Vprašali bodete, gospodje: V kakšni zvezi je vse to s proračunskim provizorijem? Proračunski provizorij je, kakor že samo ime kaže, nekaj provizoričnega; v političnem življenju se ne pripisuje glasovanju o provizoriju taka važnost, kakor glasovanju o rednem proračunu. To ni nikakoršno vprašanje zaupanja. Dalje nam pravijo: Kako morate v tem trenutku odrekati vojski, ki se bori za vas na Soči, ono, kar potrebujete? Kako morete biti gluhi in slepi za lepi ekonomski in socijalni program, katerega je tu razvil gospod ministrski predsednik? Kako, da ne razumete, da je vse to v interesu države in celote?

Gospodje, takoj vam hočem odgovoriti na to prigovarjanje z vzgledom. Najemniku je povsem vseeno, ali dolguje lastnik hiše veliko ali malo, ali je njegova hiša obremenjena s hipoteko ali ne. Upravitelj hiše ima pač korist v tem, da se dolgovi odplačajo, da izginejo, toda najemniku je to vseeno. Navedel bi še en drug vzgled (poslanec Kuranda: Navapati najemnika v tej primeri in v tej dvorani je nevarna stvar). Mi se ne smatramo na svoji zemlji za najemnike, toda z nami se postopa kot s takimi. (Živahno odobravanje.) In zaradi tega se borimo proti temu.

Iz tega vzgleda morete, gospodje, razvideti, v kakšnem duševnem položaju se nahajamo. Ako se nam ne dovoljuje, da bi sodelovali pri upravljanju in vladanju, ako se z nami postopa, kot s podložnimi, kot s takimi, nad kanimamo nikake koristi v tem. terimi se gospoduje, tedaj gotovo Kaj nam mar električni zakon, kaj zakon o rudarstvu, itd., ko se moramo boriti za svoj goli obstanek, ko moramo šele osigurati svojo bodočnost. Niti tega ne morete razumeti, gospodje, ker se niste nikoli nahajali v takem položaju. Kedor pa toliko let, kot mi, tu brezvspešno trka in kedor vidi, da mu je svobodno samo trkati, prositi in prosjačiti, da pa ne sme nikoli soodločevati, ker drugi odločujejo, in to samo eno pleme v tej državi, ta mora priti do takega prepričanja. Naša jugoslovanska deklaracija je pokazala jasno in razumljivo pred celim svetom, kaj hočemo. To deklaracijo gospod ministrski predsednik zavrača, jo predstavlja za nerazumljivo od avstrijske državne misli, proglašuje jo, četudi ne ekspressis verbis, toda vendar dovolj jasno, za veleizdajniško. Sedaj pa mi dovolite, gospodje, da vam nekaj prečitam, kar daje odgovor na tako prigovarjanje (čita):

Še enkrat, in gotovo zadnjikrat, nam daje usoda priliko, da vzamemo sami v roke zedinjenje Jugoslovanov, da vzamemo sami v roke zedinjenje in da vstvarimo s tem delo neizmerne kulturne in narodne važnosti in da s tem koristimo — pospešujoč koristi milijonov — tako političnim, kakor tudi narodno-gospodarskim interesom ostalih narodov v Avstro-Ogrski. **Svoboden, zedinjen bo izšel in mora iziti jugoslovanski narod iz te vojne. Vprašanje je samo, ali z Avstrijo, ali proti njej, s Habsburžani ali proti njim. Prvo bi nas povzdignilo, drugo bi zapečatilo našo usodo.**

Tega ni pisal kak Srbofil, kak jugoslovanski agitator in šovinist, to je napisal Nemec Klumecky. Ako je prišel on do tega prepričanja, tedaj moramo zaklicati ministrskemu predsedniku, ki je v svojem zadnjem govoru izrazil bojazen, da bi se mu moglo očitati, da je velika doba našla majhne ljudi: Tako očitanje ni upravičeno napram njemu." (Živahna pohvala in ploskanje.)

NE SMEM TI ŠOPKA DATI.

Jaz nisem ti že šopka dal,
o deklica premila,
in zdaj ne smem ga dati, žal,
i če bi me prosila!

Kar namreč bo pomlad cvetlic
to leto nam rodila,
nobena ž njimi si deklic
ne bode prs krasila.

Cvetlice letošnje, deklé,
se bodo v vence vile:
junakom živim na glavé,
in mrtvim na — gomile!

Kristjan K.

POVEST LUNICE.

Zložil **Kristjan K.**

Mil obrazek lunice,
gleda me skoz' okence.

In mi pravi to in to,
da mi v srcu je hudo!

Celega svetá povest
obseguje tožna vest.

Imenuje kraj in čas,
popisuje vse za las.

Děv nebroj, majk, vdov, sirot
v žalju, — pravi, — zre povsod.

Danes glej nebroj, — dé, — vrst
mož in fantov krije prst.

Narod se za narodom
Vsak bori za ljubi dom.

Srka zemlja — srčno kri —
domoljubov — srčno kri! . . .

Ah, in so ljudje vendar,
ki jim dom, ne rod ni mar!

Listnica upravništva.

S tem prosimo ponovno, da naj nam tajniki sledečih društev dopošljejo zanesljivo do 30. t. m. imena in naslove uradnikov za l. 1918. Štev. 92, 104, 128 in 143. V 5. številki našega lista bi radi priobčili popoln imenik uradnikov krajevnih društev.

Zaeno opozarjamo in prosimo vse člane in članice K. S. K. J., da naj **ne** pošiljajo prememb svojih naslovov na upravništvo našega lista. Na take premembe se upravništvo glasom določbe zadnje konvencije **ne sme** ozirati. — Vsako premembo naslova naznanite edinole društvenemu tajniku ali tajnici.

Zaeno prosimo tudi tajnike in tajnice krajevnih društev, da naj bodo pri uradnih poročilih prememb naslovov članov bolj natančni in pozorni. Pri vsakem članu je treba označiti je li nov ali star. Je li suspendan, izločen, umrl, prestopli? i. t. d. Nekateri tajniki tudi ne označujejo pri vrhu na kartici številke krajevnega društva in mesta. Vse to daje upravniku nepotrebno delo in pisarenje.

Bodi svoje sreče kovač!

Zbral za ... A. Spisal Rev. Jurij Trunk.

(Nadaljevanje.)

V Berolinu in Parizu ima 186 ljudi eno gostilno, na Švicarskem celo že 45. Ravno tam popijejo na leto za 150 milijonom frankov opojnih pijač, na Angleškem pa dajo 700 milijonov cekinov za alkohol. Hud davek imajo na Nemškem zaradi vojaščine; plačati morajo letnih 385 milijonov mark, a veliko več pa dajo državljani prostovoljno za žganje, namreč — 500 milijonov. Največ se popije žganja na Belgijskem; na vsakega človeka pride na leto 13 litrov! Zaradi raznih strašnih nasledkov tega pijančevanja, kakor zamude pri delu, boleznij, revščine, hudodelstev itd., se vsako leto porabi nezmerna svota 351 milijonov, katere požre le žganjska kuga. Statistika pa uči, da je 30% vseh norih, 50% vseh obubožanih in 70% vseh hudodelcev ravno pijancev.

Tudi naš sicer reven slovenski narod ni najzadnji pri davku, katerega radovoljno plačuje nesrečnemu alkoholu. Koliko bi se moglo prihraniti, kako srečno bi marsikje živeli, ko bi rabili za žejo vodo, koliko nesreč in uboštvo bi se odpravilo! Ni tukaj mesto, da bi razpravljali, ali bi ne bilo boljše, če bi človek ne pil nobene opojne pijače, a povemo le, da bi bilo to v neizmerno korist. Sicer pa pravimo: ni greh ali škoda, če kdo pije nekoliko za zdravje ali za razvedrilo in če se pri čaši poštenega vina malce razgovarja; nespametno in grešno pa je nezmerno popivanje, pijančevanje, ki

V žival človeka spreobrača,
Telo in dušo pogubi!

In ravno to je med nami tako razširjeno, da nas hoče uničiti. Na Laškem so v marsičem zbog grozne nevernosti razmere hujše od naših, a bivati moreš tam po 14 dni in ne boš lahko videl pijanega človeka; pri nas jih vidiš posebno ob nedeljah in na semnjih kar po trumah! Dočim so v Ameriki ob nedeljah in praznikih gostilne zaprte, so pri nas polne, natlačeno polne, navadno še celo noč in do dneva. Božja hiša je včasih prazna, hudičeva nikoli! Koliko se zabije denarja, ki ne hasni niti državi, niti oštirju. Mnogo bi imeli še povedati o tem, a opomnimo le, da srečni so kraji in srečne vasi, kjer ni nobene gostilne, in pameten je vsak, ki za pijačo ne izda niti krajcarja. Začni, pravimo vsakemu, začni hraniti pri pijači in videl boš, da boš veselejši, bolj zdrav in krepak, rajši boš delal, skrbel za družino in si — veliko prihranil za čas potrebe in bolezni.

Če priporočamo kot sredstvo prave varčnosti omejitev naših potreb, imamo nekoliko spregovoriti tudi o kadenju tobaka.

Da tobak ni prikladen naši naravi, to kaže narava sama, ki se mu močno ustavlja pri prvem poskusu. To je jasno vsakemu. Naša pljuča so za zrak, ne za dim. Ali je tobak mladimi škodljiv, o tem ni treba govoriti; a tudi drugače zdravi, odraščeni ljudje mnogokrat ne morejo biti v prostorih, kjer se kadi, njih glava, vrat in pljuča ne trpijo dima. In vendar je ta strast, zakaj le to ime zasluži, tako razširjena. Dandanes kadijo stari in mladi, bogatini in reveži. Ne moremo govoriti, v kolikor je tobak škodljiv ali ne, zadostuje naj istina, da ni potreben, in da je denar, ki se obrača za to nepotrebno potrebo, nespametno izdan; koristi od tobaka ni nikoli, gotovo pa, da si ž njim marsikdo prav znatno skrajša svoje življenje!

In kakšne ogromne svote grejo v dim! Leta 1889 n. pr. je prodala naša Avstrija svojim pridnim državljanom 1085 milijonov samo smodk! To je za več nego za 60 milijonov kron! Ta davek si nalagamo sami. V Severni Ameriki izdajo vsako leto: Za pijačo 900 milijonov dolarjev; za tobak 600 milijonov, za kruh le 505 milijonov, za meso 303 milijone, za sukneno obleko 327 milijonov, za bombaž 210 milijonov, za obuvalo 196 milijonov, za nauk 5 milijonov, za misijone 3 in pol milijona dolarjev. Veliko več se torej pokadi, kakor se sne kruha!

Veliko potreb človeka ne naredi srečnega, temveč le nezadovoljnega, ako jim ne more vstreči.

Angleški poslanec Jožef Brotherton je zapisal na svoj grobni spomenik pomenljive besede: "Moje bogastvo ni bilo v velikosti mojega posestva, temveč v tem, da sem imel malo potreb!" Od priprostega tovarniškega delavca se je namreč po delavnosti, poštenosti, varčnosti in zatajevanju povspel do slavnega državnika.

Modrijana Kleanteza so vprašali: "Kdo je najbogatejši?" — "Kdor je najrevnejši v potrebah," je odgovoril modrijan.

Pisatelj F. Wetzel piše: "Do konca bi ne prišli, če bi hoteli naštevati vse potrebe, katere so si ljudje sami naredili, in ki vsako leto požrejo ogromne svote denarja. A ne zmenimo se za sodbo sveta in idimo nazaj k priprostemu, zadovoljnemu življenju, oblačimo se in kratkočasimo se priprosto, tako bo izginil neštevilni broj bed in rev sveta. Sreča in mir se bosta vrnila zopet v marsikatero hišo; posušile se bodo solze stiskanih mater in stradujočih otročičev; mnogo bolnikov in nesrečnikov bo ozdravelo; kos paradiža bo prišel na svet. Dokler bo svet stal, bo sicer vedno beda in revščina na svetu, ali navadno je v človeških rokah, da si vsak po pametni varčnosti in junaškem zatajevanju v mnogem oziru zboljša svoje časno življenje."

SKRBI ZA ZDRAVJE!

"Boljši je zdrav in močan ubožec kakor slaboten bogatin, ki ga bolezen tare. Ni ga bogastva čez bogastvo telesnega zdravja."

(Sir 30, 14, 16.).

Človeška usoda je navezana na zemljo; od zemlje je človek vzet in v zemljo se povrne. Iz zemlje dobiva živež, obleko, stanovanje. Kot človek, brez ozira na njegov nadnaravni namen, more tudi le na zemlji iskati svojo časno srečo. In okoli zemlje in njenih zakladov se sučejo vsa vprašanja, katera zadenejo posameznika, kakor tudi celo človeško družbo. Iz zemlje je narejeno človeško telo: "Izdelal je Gospod Bog človeka iz ila zemlje." (I. Mojz. 2, 4.) Če je naša časna sreča že navezana na zemljo, koliko bolj še na naše telo.

Sicer ni telo, temveč po božji podobi ustvarjeni duh, kateri stori človeka kralja vsega ustvarjenja in mu da pravo vrednost. A dokler smo na svetu, se poslužuje neumrjoči duh našega telesa kot svojega stanovanja, in od telesne usode je odvisna naša sreča, če menimo srečo, katera nam je na svetu mogoča in dosežna.

Telo ti je hiša, v njej um gospodar
A čut gospodinja ti bodi;
Počutki so vrata, ti glej ko vratar,
Kaj vem, in kaj noter ti hodi.

S. Gregorčič.

Bolno, pohabljeno telo more nam biti po nadnaravni zvezi v nadnaravno srečo, a v časno samo na sreči nikakor. Ker pa človek ni za ta svet in za časno srečo, in ni mu dan samo naraven, temveč nadnaraven namen, tudi ne sme iskati telesnih ugodnosti brez ozira na nadnaravni cilj. Sreča ali nesreča, bolezen ali zdravje, življenje ali smrt mu morajo služiti v višje namene, kateri so mu odrejeni. V božjih rokah smo, in Bog vodi našo usodo; on je nam dal naše telo in pri njem je, ali nam da krepko, zdravo, čvrsto telo, ali pa slabotno in pohabljeno, ker vse mora služiti njegovemu namenu.

A gotovo je volja božja da bi mu mi služili z zdravim telesom, in kolikor je zdravje našega telesa Bogu v čast in našemu nadnaravnemu namenu v prid, je naša dolžnost, da skrbimo za ta božji zaklad, ker je ob enem tudi podlaga naši časni sreči. Telesno zdravje je talent, od katerega bo Bog enkrat tirjal obresti. Večinoma je resnična prislovica starih, ki se glasi: "Zdrav duh v zdravem telesu," ker največ seve more storiti naš duh v nadnaravnem oziru, če je zdravo telo.

Tretja stopinja do časne sreče je ta, da skrbimo za telesno zdravje, kolikor je to odvisno od nas. "Bodi svoje sreče kovač" tudi v tem oziru, da znaš ceniti telesno zdravje in se poslužuješ vseh pripomočkov, katera ohranjujejo tvoje telo zdravo in čilo. Zdravo telo je na sebi že velik zaklad, kakor pravi škof Slomšek: "Največja dota je: zdravo telo, delu vajene roke in pa učena glava."

Ne bomo naštevali raznih zdravil, ali učili, kako se zdravi ta ali ona bolezen; to je poklic zdravnikov, in tudi nam ne manjka takih poljudno pisanih knjig, kjer najde vsak, kar bo v sili potreboval. Naš namen je v tem oddelku podati nekaj naukov, kateri se splošno tičejo telesnega zdravja. Dobri nasveti naj bi človeka varovali mnogih bolezni, ohraniti tako telo zdravo in s tem nudili vsakemu vsaj prvo podlago mogoče časne sreče.

A) DELAJ IN POČIVAJ.

Pač je potreba nam zlatega časa
Ne zamuditi, ne ur, ne minut,
Nikdar raztrgati zlatega pasa,
Vsaka minuta je večnosti ud.
Časa nam malo je Stvarnik odločil,
Naj bi spoznali, kak' drag je za nas;
Časa nakupit' je z dobrim naročil,
Večnosti cena sedanji je čas.

A. M. Slomšek.

I. Ljubi delo!

"Lenoba je vseh grdob največja grdoba."

A. M. Slomšek.

Mnogo ljudi meni, da bi bil na svetu sreče raj, če bi ne bilo treba delati. Posebno telesu bi to ugajalo; in prizadevanje milijonov ljudi meri na to, da bi čas dela skrajšali ali si delo olajšali. Samo na sebi pri tem ni nič napačnega; zakaj na zemlji nam je delo res jarem, res težavno, in ne more biti nič napačnega v tem, če si na vse mogoče načine prizadevamo delo skrajšati ali z raznimi napravami olajšati.

Povsem krivo pa je, če kdo misli, da mu ravno delo zabranjuje priti do popolne časne sreče, in da bi bilo za telo najugodnejše, če bi nam ne bilo treba delati.

Tu moramo pred vsem pojasniti prave nazore o delu, ker s tem se delu vzame tudi le iz naravnega stališča marsikaj grenkega.

Resnica je, in tako nas učita božje razodenje in zdrava pamet, da je vsak človek ustvarjen za delo. "Kakor ptič za let, tako človek za delo." (Job. 5, 7.) Delo nam je od Boga odmerjeno in za naše telo tako potrebno, kakor vsakdanji kruh. V raju bi bilo uživalo človeštvo popolno srečo, a ne brez dela. "Gospod Bog je človeka postavil v raj veselja, da bi ga obdeloval." (I. Mojz. 2, 5.) Delo naj bi mu sladilo ure in urilo telesno moč. Po grehu prvih starišev je seveda delo postalo vsemu človeštvu kazen za greh. "V potu svojega obraza boš užival svoj kruh," ta božja odredba stori nam delo težavno, a vsekako ostane delo naša usoda in tudi še po grehu naj bi nam bilo v telesno krepost. Postava našega telesa je taka, da nam delo vzdržuje in ohranjuje telesne moči. Kdor tore jdobro hoče tudi svojemu telesu, se delu nikakor ne sme odtegovati. Že sv. pismo pravi: "Od dela svojih rok boš jedel. Blagor ti, dobro se boš počutil." Da se more vsako delo izpremeniti v dragocen biser, ako je opravljeno v stanu milosti in iz dobrega namena, o tem nas uči sv. vera.

Pametno in telesnim posebnostim posameznika pripravno delo je pogoj telesnega blagostanja in zdravja. S tem se nam odpre tudi vir časne sreče, veselja in čednosti. Delaven človek je podoben bistremu potoku, ki se vije iz visoke gore v ravnino; vedno se giblje, žubori, dela, šumlja in tako donaša tisočerno korist. Zelena trava in pisane cvetlice kinčajo njegovo obrežje. Če pa pride v ravnino, postanejo njegove vode lene, njegova obrežja so brez kinča, voda začne gniti in izgine v blatnem, smrdljivem močvirju.

Stoječa voda usmradi,
Rujava kosa ne kosi.

Tako tudi človek. Delo stori ga bistrega, zdravega, krepkega; sebi in drugim je v korist. Ako se ga pa loti lenoba, izgine vsa bistrost; poloti se ga močvirje vseh strasti, srce se okuži in tudi zdravje je proč. Tudi v telesnem oziru veljajo besede: "Lenoba je začetek vsega hudega." In škof Slomšek veleva: "Železo rja sne, lenoba pa mlado telo, ako praznuje."

(Dalje prihodnjič.)

UMETNOST — APOLOGIJA.

Spisal Fr. Ks. Grivec.

(Nadaljevanje.)

Ljubezen je gotovo eden najvažnejših, če že ne glavni motiv umetnosti. Ljubezen je ona iskra, ki je netila največje genije umetnosti. Naravna lepota (podlaga umetniške lepote) se dá le onemu, ki se ji približa s spoštovanjem in ljubeznijo. Krščanstvo je pa vera ljubezni "par excellence". Krščanstvo je prineslo ljubezen v razprti in sovražni svet. Krščanstvo uči najlepšo, najvzvišenejšo ljubezen do Boga, do človeka in do stvari sploh. Kristjan ljubi Boga nad vse, vse stvari pa zaradi Bog in v Bogu. Tako čiste ljubezni poganstvo ne pozna; zato tudi nima tako čiste umetnosti. Antika je morebiti poznala Boga, ljubila ga ni nikoli; in kako nepopolna je bila pred krščanstvom ljubezen do bližnjega, je splošno znano.

S krščansko ljubeznijo do Boga in ljudi so združene še druge lepe čednosti: ponižnost, preprostost srca, nesebičnost i. t. d.

Anglež Ruskin pravi, da je glavno zlo današnje umetnosti prazna ničemurnost (vanitas). Za umetnost je treba moralne zavesti. Posebno je pa treba one čednosti, ki se pridobi le po molitvi — ponižnosti in preprostega srca. Ponižnost ne hlepi po hipnih in hrupnih efektih; se ne razburja, ampak mirno in tiho ustvarja velike umotvore svete, tihe umetnosti. Ponižnost nesebično in z ljubeznijo občuduje naravo, delo božjih rok; povsod išče z očmi in srcem čiste resnice in lepote. Ponižnost uči prave ljubezni do ljudi in spoštovanja do kreposti in moralne lepote. Zraven pa znaohraniti pravo svobodo in ne zaide v sužnost do ljudi — sužnost je smrt umetnosti.

Naši dobi manjka preproste ljubezni, (naivnega občudovanja božje lepote v naravi in preprostega srca, ki v svoji nepokvarjenosti sprejema najčistejšo lepoto in tvori najlepšo umetnost. Zato naša doba kljubu vsem šolam in talentom, kljubu vsej spretnosti in tehničnemu napredku v umetnosti ne more doseči manj spretnih in manj naprednih dob.

Požrtvovalnost in nesebičnost, ki pozabi sebe in svoje koristi, pozabi posvetne skrbi in živi le svojim idealom, je važna za umetnost. Saj je znano, da so veliki umetniki in največji pesniki živeli in umrli v siromaštvu. Krščanstvo pa uči najlepšo požrtvovalnost, krščanstvo je vzgojilo največje junake samozatajevanja.

Krščanstvo vpliva na umetnost posredno (materialno), ker umetnikom nudi najvzvišenejše ideje in pred njimi razgrinja nove duhovne pokrajine neizmerne lepote.

Krščanstvo obsega in vodi vse človeško življenje; sloni na najčistejši in najvarnejši idealnosti, in daje najugodnejšo podlago pesniškemu svetovnemu naziranju in umetniškemu stvarjanju

"Krščanstvo je takorekoč dvojna vera; ko se dotika narave najvišjega bitja, se dotika tudi naše narave: skrivnosti božje odkriva vštric s skrivnostmi človeškega srca." "Krščanstvo je odkrilo našo dvojno naravo in razodelo nasprotja našega bitja, pokazalo visokost in nizkost našega srca." S tem odpira umetnosti nove vire lepote in ji nudi najlepše in najzanimivejše duševne konflikte.

Krščanstvo je pomnožilo dramatičnost in epičnost življenja. Zakaj "krščanska vera je dih nebeškega vetra, ki razpenja jadra čednosti in pomnožuje viharje vesti proti strastem."

Grki in Rimljani niso zrli preko zemskega življenja; poznali so le zemsko srečo in zemsko bedo. Njih poezija ni poznala visokih nad, ki segajo tja v neizmerno večnost. "Krščanstvo nam pa nudi vedno dvojno sliko: sliko zemskega trpljenja in sliko nebeške blaženosti. Odtod nastane v srcu vir sedanjega gorja, oddaljenih nad, ki iz njih potekajo neizčrpne pesniške sanjarije.

Krščanski umetnik najde uteho v zemski harmoniji in lepoti, ki jo obseva jasna luč krščanske vere. Zraven pa v svojem duhu gleda nadzemsko lepoto nebeške domovine na svetem Sionu in v nebeškem Jeruzalemu. To nagible umetnikovo dušo, da vedno teži višje in višje; to daje njegovim umotvorom višje življenje in neminljivo lepoto. (Ernest Hello pravi: "Umetnost je jecljanje človeka, ki je pregnan iz Raja zemskega in še ni dospel v Raj nebeški; vendar še slavi in že slavi izgubljeno lepoto. Padel je; kraj lepote je zanj zaprt; pa pregnanec v tuji deželi riše načrt domovine. Morebiti ima umetnost v intelektualnem redu isto mesto kakor upanje v moralnem.") ("L'athéisme au XIX. siécle." str. 281.)

Sprava med nebom in zemljo po Kristusu — Bogučloveku, knezu miru, daje umetnikom oni sveti mir, ki je podlaga najčistejšemu umetniškemu užitku.

Kristus sam je najvišji ideal lepote; v človeški podobi proseva vsepopolna božja lepota. Kristus je božji ideal človeka. Božje lastnosti druži s človeško naravo; neminljivo z minljivim, neskončno s končnim. V učlovečenju se je pokazal vzor večne lepote v nam dostopni podobi; večna ideja v čutni podobi.

Kristusova Mati je najvzvišenejša in najljubeznivejša postava ženske lepote: neomadeževana, čista, povzdignjena v božje sorodstvo . . .

Potem so nepregledne vrste svetnikov, ki v njih zemskem življenju zremo toliko visoke duševne lepote . . .

Katoliška cerkev, rojena iz krvi Kristusove, človeštvu vedno kaže in posreduje neizmerne lepote krščanstva. Najrazličnejše narode druži v lepo enoto. Njene globoke skrivnosti in njeni prelepi obredi so zakladnica lepote in umetnosti.

"Lepota, ki jo moli kristjan, ni minljiva lepota: to je ona večna lepota, ki so Platonovi učenci zaradi nje hiteli z zemlje. Svojim ljubljencem tu doli se kaže le zagrnjena; v gube vsemira se zavija kakor v plašč; zakaj, če bi en sam njen pogled zadel naravnost v človeško srce, bi ga ne moglo vzdržati: od blaženosti bi počilo."

III.

Krščanstvo je prineslo na svet novo življenje, novo resnico in novo lepoto.

Poganske umetnosti so ginile, krasne klasične oblike so razpadale. Nemški romantik A. Wilhelm Schlegel opeva v pesmi "Bund der Kirche mit der Kunst", kako so ob nastopu krščanstva lepe umetnosti žalovale in hirale v deželi Grkov. Zdaj je pa z nebes priplavala nadzemska postava krščanske umetnosti in je poganske umetnosti zdramila k novemu življenju. "Izgubljene sestre" je povabila v svojo službo in jim obljubila nebeško plačilo.

Na razvalinah poganskega življenja je vzklilo novo, svežejše življenje, ki je ustvarilo lepšo in ljubeznivejšo umetnost.

"Lepe umetnosti so krščansko vero takoj spoznale za svojo mater; ponudile so ji svoje zemske čare, ona jim je pa dala svojo božanstvenost. Glasba je spremljala njene pesmi, slikarstvo jo je prikazovalo v njenih težavnih triumrlih; kiparstvo je sanjalo nad krščanskimi grobovi, stavbarstvo je pa stavilo svetišča, veličastna in skrivnostna kakor krščanska misel.

V prvih stoletjih, ko se je krščanstvo moralo še krvavo boriti s propadajočim poganstvom, se je moralo izprva zadovoljiti s tem, da je ohranilo stare forme ki so bile še sposobne za življenje. Iz poganske umetnosti je povzelo poteze zdrave človeške narave in vanje vlilo novo življenje. Polagoma je začelo ustvarjati tudi popolnoma nove umetniške forme, stare je pa prenovilo in prelilo primerno novi vsebini

Krščanstvo si še ni do dobra osvojilo src starih narodov v rimskem cesarstvu, ko je že razpadlo rimsko cesarstvo, in v zgodovini so nastopili novi, barbarski narodi. Te je moralo krščanstvo š brzdati in vzgajati. Zato krščanska umetnost ni mogla tako naglo zacvesti.

Najprej se je razcvela krščanska poezija in vzporedno ž njo tudi glasba. Krščanstvo je že s seboj prineslo velik zaklad poezije v svojih svetih, od oBga navdihnjenih knjigah, ki so bile spisane, ko je krščanstvo živelo šele v predpodobah, in ko so le oddaljeni refleksi ožarjali majhen del človeškega rodu. Sveto pismo starega zakona je pesniška knjiga prve vrste; in vsa ta poezija živi le v dihu bodočega krščanstva. Krščanstvo je vso to poezijo takoj sprejelo v svojo službo. — Kristjanje so peli psalme, a iz njihovih src so potekale tudi nove izvirne pesmi. Peli so v katakombah, peli na rimskih arenah; povsod se je razlegala nova prisrčnejša poezija in nove tolažeče in srce pretresajoče melodije.

Na vzhodu je zgodaj nastala bogata in topla sirska (sv. Efrem) in grška krščanska poezija.

Krščanska poezija na zahodu je bila vsaj v prvem krščanskem tisočletju vsa zložena v latinskem jeziku. To poezijo navadno imenujejo mistično latinsko poezijo, ali pa tudi liturgično poezij, ker jo je cerkev sprejela v svojo službo božjo.

Navadno končujejo slovstveni zgodovinarji latinsko poezijo z začetkom 4. veka. Pa to je le predsodek šolskih pedantov — kakor se izraža Remy de Gourmont. Glavna napaka te poezije je menda jezik, ki je v njem zložena. To ni več "klasična" latinščina; stilistična popolnost retorskega dialekta se je morala umakniti osebnemu temperamentu tujih narodov, ki so živeli pod vplivom rimske kulture. Tako je nastal jezik, ki ga zaničljiva imenujejo "cerkvena latinščina", vendar ta jezik ni nič manj pesniški in nič manj lep, kakor klasična latinščina. Umevno je, da se je po razpadu rimskega cesarstva in po nastopu novih narodov jezik nekoliko izpremenil; toda kljub temu je bil še sposoben za izražanje najvišjih misli človeškega duha in za najnežnejše izlive človeške duše. Huysmans naravnost pravi, da je krščanstvo očistilo in polepšalo latinščino. Remy de Gourmont trdi, da je toliko zaničevana cerkvena latinščina bolj prikupna kakor Horacijeva, in da ima duša teh ascetov mnogo več idealnosti kakor duša starih egoistov. Hello pravi: "Sv. Hieronim je ustvaril veličastno narečje, ki je v njem govoril. Tacit in Juvenal sta človeška jecljavca onega jezika, ki ga je sv. Hieronim govoril božanstveno." Joergensen (menda pod vplivom Huysmansa) piše: "In vse doni v oni slovesni, srednjeveški latinščini, katere poganski ton je takorekoč posvečen in krščen s Kristusovo krvjo, in se zato po pravici imenuje božji jezik, odločen za sveto posodo najvišje resnice.

Veliki krščanski pesniki prvih stoletij: Prudencij, Sedulij i. dr. se lahok merijo s klasičnimi latinskimi pesniki. Neprecenljive pesniške vrednosti so veličastne himne svete Hildegarde, sv. Bernarda, sv. Tomaža in mnogobrojnih drugih krščanskih pesnikov. "Teh molitev (himen) ne prekosi nobena poezija in nobena umetnost in nič onega, s čimer izkuša človeštvo povzdigniti srce."

Češki pesnik Karásek piše: "Nikakor ne morem trditi, da je katolicizem mrtvo polje ali 'premagano stališče' in ne morem pritrjevati ceneni frazi, da v senci katoliške cerkve vene umetnost. Kako čudovit in opojen cvet je že vaša (katoliška) latinska mistika."

Vzporedno s poezijo je cvetela krščanska glasba. Krščanstvo je pač našlo mnogo primernih elementov v staroklasični glasbi in v sinagogalnem judovskem petju; pa ti elemneti so bili okoreli, mrtvi . . . Krščanstvo jih je prenovilo, ji hzdružilo z novimi krščanskimi elemneti in jim navdohnilo svojega duha in ji hoživilo s svojim bogatim notranjim življenjem. Tako je nastala nova glasba, polna lepote in najkrasnejših melodij, to je globoki, veličastnoresni, a vendar tako preprostoprisrčni koral. Po preprostih prvotnih koralnih melodijah je sv. Gregor Veliki povzel svoje nedosežne speve, ki je o njih srednji vek mislil, da jih je mogel zložiti le pod vplivom in s pomočjo sv. Duha. Pozneje so koralne melodije še polifonično okrasil.. Brez korada bi bile veličastne Palestrinove skladbe nemogoče.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Tokija se poroča, da se je pridelalo lansko leto na Japonskem 55 milijonov vreč riža, ali za 1 milijon vreč več kot l. 1916.

Junaštvo in zvestoba.

Zgodovinski roman iz časov francoske revolucije.
(Spomini častnika švicarske garde Ludvika XVI.)
Nemško spisal Jos. Spillmann S. J. Poslovenil * * *

(Nadaljevanje.)

"Najbrže."

"A mi smo prisegli vojaško zvestobo! V tem slučaju bi prišel v zelo neprijeten položaj. Vzemimo, da bi loža od tebe zahtevala, da bi kakorkoli pomagal upropasti kralja — kaj bi tedaj storil?"

"Držal bi tisto prisego, ki je svetejša, v prepričanju, da me nobena prisega ne more siliti k kakšni krivici."

Vprašal sem: "Kaj pa misli loža o veri?"

"Vsi častimo velikega stavbenika vesoljstva," je odvrnil Salis. "Vero splošnega bratovstva hočemo privesti do zmage; saj sta jo učila tudi Kristus in sv. Janez. Prenajetost mora izginiti, očiščeni evangelij sv. Janeza se mora uveljaviti, tako se bodo združile vse vere. Vse kar imajo razna verstva lepega, čistega, svetega, bodi vera bodočnosti."

"Ta bi torej bila druga vera, ne tista, ki jo je Kristus razodel?" sem presenečen vprašal.

"No, lahko rečem, da je ista vera, toda otrebljena vseh nepravih primesi. Jaz namreč ne verjamem, da še obstoja vera, ki jo je učil Kristus. Ta izgubljeni biser hočem spet najti."

Zdaj mi je bilo dovolj. "Gaudenc," sem rekel, "jaz sem katoličan, in kot tak veruem, da je nauk, ki ga je Kristus razodel, cel in čist ohranjen v cerkvi, od njega postavljeni. Meni se ta biser ni izgubil. Ako namera loža katoliško vero nadomestiti z drugo bolj čisto in učeno, se ji nikdar ne pridružim. Ustanovitelj katoliške cerkve je rekel o sebi: "Jaz sem luč sveta;" njegovo delo mora torej biti vrelec prave prosvete, in kdor mu je sovražen, utegne pač ponuditi svetu minljivo slepilo, nikoli pa ne pravega, razsvetljujočega in ogrevajočega."

"Sedaj sprevidam, zakaj skraja ni smel nobeden katoličan biti sprejet v našo zvezo! A tebe, Damian, bi ne bil nikoli smatrabi ti ne bil črhnil besedice o loži. li za takega prenapeteža, sicer razume se, da nisi za našo zvezo. A ne prepirajva se dalje. Upam, da sčasoma sam prideš k boljšemu spoznanju in da se otreseš zagrizene otroške vere."

"Jaz pa se bojim, da bo tvoje plemenito srce v svojo veliko žalost doživelo, da vaša zveza namestu svobode prinese verige, namestu bratovstva — krvav črt, dasi imaš ti in mnogi drugi člani blage namene. Da bi Bog to milostno odvrnil!"

Še sem ga izkušal prepričati, da mora vera Jezusa Kristusa z njegovo božjo pomočjo ostati nepopačena do konca vekov, kakor je sam zagotovil. A predsodki zoper katoliško cerkev so se bili Salisu pregloboko zajedli v srce, da bi ga bil mogel prepričati. Vendar pa so bila Voltairjeva in drugih filozofov sramotenja njegovi plemeniti duši zoprna; verovati je v Boga in našega Zveličarja. Ubogi Salis! Kolikokrat sem se spominjal tega najinega resnega pogovora!

Stisnila sva si roke in je odšel. Prijel sem zopet za knjigo, bi še bral, dokler bi dopuščal svit dneva. A nenadejan dogodek me je vzplašil od branja. Tisti dan so bili nekaj vojakov Francoske telesne straže radi nepokorščine spravili v našo ječo, in ves polk naj bi za kazen ne smel iz vojašnice. A uporniki so se rogali povelju ter so šli zvečer, podčastniki na čelu, pojoč pesni svobode, od drhali glasno pozdravljen, v dolgih vrstah v Palais Royal. Tu je teklo vino na račun vojvode Orleanskega kakor v potoku, in kmalu so opiti vojaki sklenili, naskočiti ječo in tovariše osvoboditi. Tisoči izmed ljudstva so se pridružili pohodu.

Pravkar sem hotel odložiti knjigo, ki sem jo bral pri zadnji svetlobi, ko je krik in tuljene bližajoče se množice preko streh prodl v mojo celico. Spočetka sem mislil, da ljudstvo daje duška veselju nad kako novo zmago tretjega stanu, in da pojde mimo. A ne, tok se je zajezil, in tuljenje je naraščalo. Ni bilo dvoma veljalo je nam.

Iz tisočerih grl je zdaj prodiralo na moje uho: "Odpreti! Odpreti! V imenu naroda!" in koj so zagrmeli udarci kladiv in sekir na vnanja vrata ječe. S hreščanjem so se zrušila, in čul sem, kako se je tok razlil v obokano vežo in na dvor ječe. Zdaj sem videl skoz zamreženo okno vlomilce: pijani vojaki, nesramno nališpane dekline, potepuhi v raztrganih jopičah, ženske v cokljah, klateži, vajenci, rokodelci, cestni pometači, ženske s trga, plavci, brodarji s Seine, vse kakor v divjem vrtincu se prerivajoči. Zdaj sem tudi videl, kako so izza omrežja okenj na nasprotni strani zaprti vojaki stegali roke in pozdravljali svoje tovariše. Stotine glasov je odgovarjalo: "Prihajamo! Živela svoboda! Smrt trinogom!" Nisem vedel, naj se li te rabrzdane drhali bojim ali veselim. Mar nisem bil v njih očeh služabnik trinogov?

Še je bila treba razbiti naktere težke, okovane hrastove duri in mreže, predno je bila prosta pot v gornja nadstropja. A močni železni drogovi in težka kovaška kladiva, ki so jih vihtele žilave roke, so kmalu opravila svoje delo, in zdaj se je tolpa zadrvila po stopnjiščih. Ene duri za drugimi na našem mostovžu so se z močnim pokanjem rušile s stožerjev; zdaj so odnehale tudi moje, in skozi odprtino v ulomljeni deski se je vila jarka luč baklje ter mi osvetljila nekaj divjih obrazov.

"Ah, častnik Švicarske telesne straže!" je iznenaden vzkliknil eden od vojakov.

"Ali si plemič?"

"Ne."

"Pustite ga čepeti! hlapec trinogov je," je zavreščal nekov klatež.

"Čujmo!" je rekel krojaški pomočnik. "Prijatelj zakaj ste pravzaprav tu?"

"Ker sem zoper izdano povelje —"

"Dobro! Dobro!" je zavpilo več vojakov. "Tudi on se je uprl trinoštvu! Tudi ta je žrtev strahovlade! Brat, osvobodimo te!"

Že spet so zagrmeli udarci na duri, zdrobile so se na kose, in predno sem se ovedel, so me že uporniki dvignili ter me nesli. kakor vse druge ujetnike, zmagoslavno po stopniščih doli in ven na cesto. Nisem vedel, ali naj se sramujem ali veselim, da sem na ta način in od takih ljudi zadobil prostost. A kaj sem hotel storiti?

Nepregledna množica je napolnjevala ceste dol do Seine in, kar je oko neslo, na nasprotno stran. Vse hiše so bile jarko razsvetljene, in vsakega jetnika je pozdravljalo blazno vriskanje. Mahoma se je uredil slavnosten sprevod, in ob svitu bakelj so nas nesli skoz gosposke ulice predmestja Saint-Germain, čez Novi Most Loura v Palais Royal, kjer je začelo razkošno in nebrzdano pirovanje. Nemogoče mi je bilo, uiti besnemu roju; potisnili so me v eno od mnogih kavaren, in po meni bi bilo, ako ne bi nazdravljal svojim rešiteljem in Francoskemu narodu.

Blazno vrvenje je vladalo krog mene. Na prostranem dvoru ogromne palače je plapolal velik ogenj, in ob njegovem krvavem svitu je drhal plesala pod obloki dreves. Tudi mene so silili k plesu, a izgovarjal sem se, da sem truden. in gledal sem, kako bi se odtegnil lahkomiselni družbi.

"Vendarle je aristokrat!" je dejalo neko dekle in skomignilo z rameni.

"Ta tu!" je zaklical mož, ki je iz mimoidoče tolpe mahoma pristopil k meni. "Ta — zdi se mi da poznam tega trinogovega biriča!" A tudi jaz sem ga prvi hip spoznal. Bil je strupovit Marat čegar sovraštvo sem si bil nakopal ob otvoritvi državnih stanov. Oči so se mu grozljivo bliskale i zbledega obraza, ko je s srdom roparske živali planil name.

"Nesramni hlapec trinogov!" je zavpil nad menoj. "Kako prideš med ta svobodni in krepostni narod, ki se raduje svoje zmage nad trinoštvom?"

Z močno roko sem ga rinil od sebe in dejal: "Svobodni in krepostni narod me je sem prinesel ter me drži tukaj dalje, nego mi je ljubo."

"Mir-r-, prija-t-telji —, br-tovstvo," je bebal zraven mene pijan desetnik in srditega nasprotniak objel okrog vratu ter mu s poljubi zaprl usta. "Ta mož je Š-š-vicar; hrabri Š-š-vicarji so naši br-ratje; ne b-bodo streljali nna Fr-r-ancoze! Daj, br-rate, pij z mano enega ž-žganega in zapojmo:

Ko imam dober napoj,
mislim, da je ves svet moj!

In zopet je v svoji opojni ginjenosti objel Marata krog vratu. Ta hip sem porabil in posrečilo se mi je, uiti pijani tolpi na ulico Saint-Honore.

XIII.
Adjutant.

Gologlav in brez meča, v močno raztrgani uniformi, kakršen sem bil prišel iz njih rok, ko se me s silo odnesli iz ječe, sem krenil na pot in sem zarana prišel v Versailles. Vest o vojaškem uporu je bila že prej došla tja. Koj sem se javil pri majorju Bachmannu. Sprva me je hladno pozdravil; a ko sem mu povedal dogodke zadnje noči, mi je dal roko in rekel, da sem storil svojo dolžnost. Sklenil je predlagati, da se mi ostanek zapora odpusti. Čas je že tako resen, da je vsak potreben pri polku. Zaenkrat naj z moško besedo obetam, da ne grem iz vojašnice.

Nekam slabe volje sem odšel v svojo sobo, kjer sem od utrujenosti in vročine kmalu zaspal. Šele proti večeru sem se zdramil, ko je nekdo trkal na vrata. Vstopil je Reding in mi prijazno podal roko.

"Upam, da mi odpustite", je rekel, "kar sem iz dolžnosti moral storiti zoper vas."

"Samemu sebi ne morem odpustiti, da sem se dal slepemu srdu zapeljati v tako pregrešno dejanje. Vam pa moram biti večno hvaležen, da ste s prihodom o pravem času zaprečiti hujše zlo," sem odgovoril, in prisrčno sva si stisnila roke.

V Redingovi sobi sem našel Karla Franca, ki je bil prišel sem iz Saint-Germaina. Tudi on me je bil obiskal v ječi in zdaj se je od srca veselili moje rešitve. Mej malim obedom smo se razgovarjala o položaju. Kralj je bil zbral 30,000 mož okrog Versailesa in bil staremu vojvodi od Broglie (b. Brolji) izročil poveljstvo nad temi vobče zanesljivi četami. Ako bi tedaj tudi odpadli Pariški polki, kar je bilo po včerajšnjem uporu pričakovati, bi nje in pouličo svojat vendarle mogel potlačiti z Versailleško močjo.

"Ako zdaj nič ne tvega, je zgubljen," je dejal Reding.

"A kaj še hočejo izsili iz kralja?" sem vprašal. "Saj je že prostovoljno ponudil odpravo najhujšihh krivic."

"A te ponudbe nočejo sprejeti "iz roke tiranje," kakor se izraža Mirabean, ampak le "iz roke naroda." Nočejo več kralja po božji milosti, marveč kvečjemu kralja po ljudski milosti. Uveljaviti hočejo Rousseaujev (b. Ruso-jev nauk, da je kralj le pooblaščenec narodov, da ima vso oblast od naroda, ki ga potemtakem lahko odstavi in spodi, ako mu ni več po misli. Že zdaj odrekajo kralju pravico, razpustiti njihov zbor, ki mu je tako puntarsko odpovedal pokorščino. Zdaj se mora odločiti, lai je še kralj gospodar, ali pa ta zbor. Ako bo tem Mirabean-jem in Sieyesom in Bailiyjem pustil tako dalje postopati, ne da bi se branil, sam sebi zadrgne vrv krog vratu in povrhu še cerkev v deželi sv. Ludovika izda najhujšim njenim sovražnikom pod nož?

Že naslednji dan mi je sporočil major Bachmann, da sem zapora prost. Obenem me je imenoval za enega svojih adjutantov v osebni službi poveljnikovi.) (Adjutant — pribočnik. častnik ter mi rekel z očetovskim glasom, da upa, da se bom posihmal bolj pametno držal. Dan za dnem smo imeli naporno službo in bili vedno pripravljeni za odhod.

Tedaj je neko nedeljo zjutraj prinesel Reding iz grada vest, da je kralj odpustil Neckerja in pozval novo ministrstvo z Broglijejem kot vojnim ministrom. "To pomeni boj revoluciji," je dejal veselo razburjen. "Vendarle se je kralj zdramil! Zdaj se lahko še vse dobro izteče."

Koj za njim je prišel major. Za deset minut je stal polk v vrstah na dvorišču vojašnice. Bachmann je kratko in ognjevito spregovoril o kraljevi dobroti in o nesramni drznosti poslancev. Končal je z besedami: "Naša dolžnost je očitna. Kralju smo prisegli zvestobo; le njemu ne pa temu ničvrednemu Mirabeauju in njegovim tovarišem smo dolžni vojaško pokorščino. Ne dajte se torej zapeljati, kakor so se v svojo sramoto dali nekateri vaši Francoski tovariši. Brezčastno so prelomili vojaško prisego! Nikoli naj kaj takega ne poreko o Švicarjih! Naše geslo ostani vedno staro: "Junaštvo in zvestoba"! Živio kralj!"

"Živio kralj!" so se navdušeno ozvali vojaki. Bobni so zadrobili, in polk je odkorakal na prostor pred gradom, kjer se je postavil pod kipom Ludvika XIV. Stari vojvoda od Broglie in kraljev mlajši brat, grof od Artois, vrhovni poveljnik Švicarjev, sta razgledala naše vrste. Dva bataljona sta nemudoma dobila povelje, odriniti v Sevres (b. Sevr) in Meudon (b. Medon), da prestrežeta zvezo med Parizom in Versaillesom, mej tem ko sta oba druga bataljona ostala na mestu v obrambo gradu. Pri tem je bilo razglašeno, da je kraljeva volja, da se njegovemu ljudstvu prizanaša; le na izrečno njegovo povelje je smeti rabiti orožje. Gotovo so mislili, da že sam pojav naših čet zaduši vstanek.

Major s svojim štabom se je pridružil Diesbachovemu bataljonu, od katerega je bila tudi Redingova stotnija; ta bataljon je imel nalog, zasesti mostove čez Seino pri Sevresu in Saint-Cloudu (b. Sen-Kludu.) Jaz sem imel nesti povelja Švicarskima polkoma v Boulognei (b. Bulonji) in Passyju. Ko sem se še mudil v tem zadnjem kraju, je že došla vest iz Pariza, da je odslovitev ministra Neckerja vse meščanstvo razburila. Brez odloga so vrli vojaki odrinili proti glavnemu mestu. Šel sem s polkom Salis-Samaden, ker sem imel navodilo, dogodke sporočiti našemu štabu.

(Dalje prihodnjič.)

Kurivo iz ilovce.

Na Norveškem pridelujejo premogu podobno kurivo iz ilovice in sicer po neki Rosendahlovi metodi. Ilovico se koplje iz velikih norveških močvirnatih jam, ki vsebuje šoto. To ilovico se čisti in suši v posebnih tovarnah. Na ta način producirano kurivo je celo boljše, nego premog

---

V Avstraliji izdelujejo klobuke iz zajčje dlake namesto iz volne. Dosedaj se bavi ondi s tem poslom že nad 30 velikih klobučarn. Ker je v Avstraliji izredno veliko zajcev, se vporablja za izdelovanje klobukov vsako leto na milijone zajčjih kož.

Vzrok slabega razpoloženja.

Jeza škoduje človeku; slabo razpoloženje ali otožnost ga pa dela nadležnega v družbi. Večkrat je pa povod in posledica slabega razpoloženja čisto navadna, če je želodec v neredu. Nejevoljo se hitro zaduši, če je človek zdrav; tako se prežene tudi slabo voljo pri osebi, ki ima želodec v redu. Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino premaga vsako slabo voljo. To vino izčisti črevesje, pomaga k prebavi, povrača okus (tek) in utrjuje ves notranji sistem. To vino zabranjuje tudi nervoznost glavobol, slabo spanje, pomanjkanje moči in odpravlja zaprtje (zabasanost) ter neprebavo, itd. Cena $1.10 v lekarnah. Čemu prenašate vedno razne notranje bolečine? Revmatizem, nevralgijo in bolečine v křižu. To so zli sovražniki vašega telesa. Trinerjev Liniment pa odpravlja vse te sovražnike. Zaeno je tudi izborno zdravilo pri izpahkih, otiskih, oteklinah itd. Cena 35 in 65c v lekarnah; po pošti 45 in 75c Joseph Triner Co. izdelujoči kemist, 1333—1343 So. Ashland Ave, Chicago, Ill. (Advertis.)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

S tem naznanjam cenj. slovenskemu občinstvu iz Chicaga, Ill. da sem bil dne 14. t. m. potrjen in imenovan od guvernerja države Illinois

javnim notarjem
(Notary Public)

za Cook okraj (County) za dobo 4 let.

Prošnjo za notarijat sem vložil vsled želje raznih strank iz naše naselbine, ker ni sedaj v naši sredini nobenega slovenskega javnega notarja.

Pri tem omenjam, da opravljam notarske posle samo za mesto Chicago, oziroma Cook okraj ne pa za kake druge kraje. Vsak javni notar v Ameriki sme opravljati svoje delo le za isti okraj, kjer živi; tudi ni sedaj mogoče opravljati notarskih stvari za staro domovino.

Z velespoštovnjem
Ivan Zupan,
2031 W. 22. St., Chicago, Ill.
Telefon štev. Canal 6306.
(Adv. 3—4.)

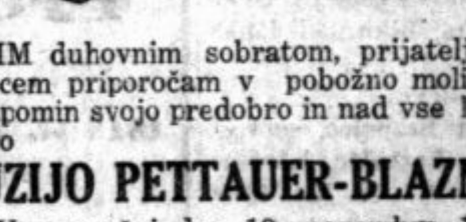

ČASTITIM duhovnim sobratom, prijateljem in znancem priporočam v pobožno molitev in prijazni spomin svojo predobro in nad vse ljubljeno mamico

ALOJZIJO PETTAUER-BLAZNIK

ki jo je Vsemogočni dne 19. novembra 1917 v Ljubljani na Kranjskem po 62-letnem zemeljskem trpljenju vzel k sebi na boljše življenje.

V globoki žalosti

Erna Blaznik, hči — **Rev. Alojzij Leon Blaznik**, sin

Haverstraw, N. Y., 3. januarja 1918.

NAZNANILO.

Več rojakov, ki so kupili lote od nas je nas vprašalo, če jemljemo, ali če vzamemo "Liberty bonde" v plačilo istih.

Tem potom uljudno naznanjamo vsem onim in drugim, da kdorkoli želi s temi bondi kaj plačati, da sprejemamo te bonde v polni veljavi. Več rojakov je to že storilo.

L. STERN & SONS,

Real Estate, Loans and Insurance,

1023 Collins St., JOLIET, ILL.

4 prepričana zdravila.

Kašelj je zelo neprijetno znamenje in zahteva za olajšavo zdravilo, ki naj bi zmanjšalo trplenje in pomagalo omehčati upad.

SEVEROV Balzam za pluča

(Severa's Balsam for Lungs) je zelo prijazno, idejalno in popolno zdravilo proti kašlju za vsacega člana v družini. Tudi najmanjši otrok ga sme vživati s najboljšim uspeho. Ne vsebuje nobenega morfina in ne opijuma.
Cena 25 in 50 centov.

Naš Liniment nam je nemogoče preveč svetovati, da si ga držite v mislih to dobro znano hišno zdravilo, oglašano pod imenom

SEVEROVO Gothardsko olje

(Severa's Gothard Oil). To je zelo dobro učinkujoči Liniment za zdravljenje navadnih premičnih bolečin v prsih, hrbtu in na straneh, trganje, lumbago, sijatika in kjer se smatra, da ta Liniment lahko pomaga. **Cena 30 in 60 centov.**

Bolečine v hrbtu je znamenje, da so obisti bolne in bi se sploh ne smelo zanemariti. Vedno pazite na naravne opozore. Preiščite vzrok in se zdravite s

SEVEROVO zdravilo za obisti in jetra

(Severa's Kidney and Liver Remedy.) To je zdravilo za obisti, za vodo in za vse nerednosti v mehurju, hrbtobol, oteklost nog, omotico, zlatenico, slab in kisel želodec. **Cena 75 centov in $1.25.**

Prehlad naznanja svoj prihod s vednim kihanjem, suhe nosnice in glavobol. Najboljše je če se navadite prehlad vstaviti takoj ob pričetku.

SEVEROVE Tablete zoper prehlad in hripo

(Severa's Cold and Grip Tablets) so dobro znane za točno vstavljenje stalenga prehlada, ga preženo navadno v enem ali dveh dneh, če jih vživate pravočasno in tako redno kakor zahtevajo navodila.
Cena je 30 centov.

Katerikoli teh štirih zdravil, ali katerosibodi drugo Severovo zdravilo se lahko kupi v vsaki domači lekarni. Če vam vaš lekarnar ne more postreči, pišite na:

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim sercem naznanjam sorodnikom prijateljem in znancem prežalostno vest, da je dne 13. jan. t. l. previdena s sv. zakramenti v Gospodu zaspala moja preljubljena soproga oziroma mati

FRANČIŠKA BEZPALEC.

Rojena je bila 19. marca 1895 v Preserju, ter je bila v najlepši ženski dobi. Tukaj zapušča poleg mene žalujočega moža in 3 leta stare hčerke, še eno sestro; v starem kraju pa mater in enega brata.

Tem potom se lepo zahvaljujem dr. Marije Pomagaj štv. 79 K. S. K. J. čigar članica je bila pokojnica za krasni venec. ter, dr. sv. Jožefa štv. 53 K. S. K. J. in Vitezom sv. Jurija za korporativno vdeležbo pri pogrebu.

Posebno se pa zahvaljujem, vsem sorodnikom za krasne vence, katere ste pokojnici darovali in za vso pomoč, katero ste pokazali ob času nje bolezni, kakor tudi ob času pogreba. Nad vse se moram pa zahvaliti mojemu bratu M. Bezpalecu Jak. Babniku, in F. Jerebu, ker se niste ustrašili v tako slabem vremenu in tako slabi poti iti po noči v bolnišnico, in prečuti več ur ob smrtni postelji pokojnice. Tebi pa nepozabljena mi Frančiška bodi lahka tuja zemlja!

Žalujoči ostali:

Anton Bezpalec, soprog.
Frančiška Bezpalec, kčerka.

North Chicago, Ill., 18. jan. 1918.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da mi je nemila smrt dne 18. dec. 1917 ugrabila mojo ljubljeno soprogo

JULIJI POSAVEC

v 35 letu njene starosti. Rajnica je bila članica dr sv. Jožefa št. 103 K. S. K. J. v Milwaukee, Wis.

S tem izrekam lepo hvalo gori omenjeni društvu, ker se je tako v obilnem številu udeležilo pogreba. Lepa hvala tudi K. S. K. J. za tako hitro in točno izplačano posmrtnino. Lepa hvala vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so me tolažili ob času bridkih ur. Naj Vam ljubi Bog vse to stoterno poplača!

Svojo pokojno in nepozabno soprogo pa priporočam vsem v molitev in blag spomin!

Žalujoči soprog:

John Posavec.

West Allis, Wis., dne 16. jan. '18

Zima je tukaj

ki rada donaša kašelj, prehlad in hripo, ali influenco. Ne pripustite, da bi se vas kašelj trdno prijel; vstavite ga takoj, da se na ta način izognete komplikacij, ali posledic kašlja. Vzemite

Severa's Balsam for Lungs

(Severov Balzam za pljuča), in kmalu se boste prepričali, da je ta balzam zelo prijetno zdravilo, s katerim se zdravi kašelj, hripavost in vnetje v sapniku. To se zdravilo priporoča otrokom i odraslim. Na vsaki steklenici je natančno navodilo o uporabi.

Cena 25c in 50c v lekarnah.

Ali imate že Severov Slovenski almanah (koledar) za leto 1918?

Na Kitajskem redijo neko posebno vrsto sivih in črnih psov, ki imajo baje zelo okusno meso. Osobito so pečenke črnih jazbečarjev Kitajcem zelo priljubljene.

Tovarnarji papirja so iznašli način, da je mogoče izdelovati jako fini papir iz hmelja, kadar je že prekuhan. Dosedaj se je tak hmelj navadno metalo v smeti.

Grbo velbloda, ali dromedarja imajo Arabci kot za posebno okusno jed.

JOSIP PERKO
SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. Wood Street — Chicago, Illinois

Telefon: Canal 298.

Se priporoča rojakom Slovencem za obilen poset. "Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Ave. Chicago Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

Telefon: Canal 80

Martin Nemanich

SLOVENSKA GOSTILNA IN RESTAVRACIJA

1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška MLEKARNA

1818 W. 22nd Street — Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske chikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.

Z velespoštovajem — Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito Vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Ne strašite se!

Vaš denar je varen!

Če tudi je razglašena vojna, se vlada ne bode polastila Vašega denarja, naloženega na banki. Tako izjavlja predsednikova vojna proklamacija. Kar je Vaše, je torej Vaše in ostane Vaše; nihče nima pravice do Vaše lastnine, dokler se Vi zadržite mirno in ne rujete zoper našo državo.

3% obresti na hranilnih ulogah 3%

Obresti ako nedvignjene, se pripišejo h glavnici in se tako zopet obrestujejo.

Pri nas bodete vedno dobro in uljudno postreženi po svojem rojaku.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica Federalnega rezervnega sistema.

Denarja v stari kraj vam sedaj ne svetujemo pošiljati, tudi ne po brezžičnem brzojavu, ker so razmere preveč nestanovitne. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer je potem isto varno pred ognjem in tatovi.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina.

Naša banka je depozitni urad za zvezno poštno hranilnico, za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

Odprto vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9. dop. do 3. pop.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $360,000.

Čas, potrpljenje in molčečnost so najboljša zdravila za onega, kateremu so že vsi upi splavali po vodi.

Kitajci so rabili naravni plin že pred 2000 leti

Svoječasno so rabili mesto železnih strelovodov dolge palice iz topolovega lesa.

V Koreji je znašal skupni pridelek riža l. 1917—12,330,153 vreč.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50 K. S. K. J., N. S. PITTSBURGH, PA.

ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1918:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: John Malesich, 5149 Ruby St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Jurij Gerguraš, 5164 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybr, 865 Lockhart St., N. S. Pittsburgh,

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000., $500. ali $250. Naše društvo plačuje $5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri II. tajniku Josip Matešič, 5211 Natrona alley, Pittsburgh, Pa., isti dan ko zboli in ravno tako zopet ko ozdravi.

BOSTON ZOBOZDRAVNIŠKI PARLOR

3009 E. 92. St., vogal Commercial Ave. South Chicago, Ill.

Sedaj imamo zaposlenega posebnega specialista za zobne plošče. Vsaka plošča (plate) garantirana.

ZLATE KRONE PO $3.00

Nič več — nič manj.

Naravne zobne krone	$3.00
Nasada zobovja	$3.00
Umetno podstavljeni zob	$3.00
Polnitev zoba od	50c do $2.00
Zamoritev živcev brez bolečine	75c

Naš zobozdravniški parlor je vsled tega tako na dobrem glasu, ker izvršujejo delo samo izkušeni zdravniki.

Pismena garancija za 10 let.

Odprto zvečer do 9. ure. Ob nedeljah od 9—2.

Telefon številka: So. Chicago 1622.

Prva in edina slovenska trgovina Z OBUVALOM (ČEVLJI) v Chicagu, Ill.

Andrej Ogrin, lastnik

1845 W. 22. St., Chicago.

Se toplo priporoča rojakom Slovencem in bratom Hrvatom. — Svoji k svojim!

ZAHVALA.

S tem se iskreno zahvaljujem vsem sobratom, znancem in prijateljem v Jolietu, Ill. in Chicagu, Ill. za izkazano mi gostoljubnost, postrežbo in prijaznost tekom zadnjih 6 let ko sem se mudil pri njih o priliki mojih uradnih poslov pri K. S. K. J. Vsem skupaj kličem še enkrat: Lepa Vam hvala! Živeli!

Hibbing, Minn., 20. januarja, 1918.

John Povsha.

MARIJA SLUGA
1828 W 22nd St.
Chicago, Ill.

Telephone Canal 4739

izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena BABICA se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovenkam.

Tvrdka **E. Bachman**, inkorp.

ZASTAVE, REGALIJE IN RAZNE DRUŠTVENE POTREBŠČINE.

2107 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill.

Telefon: Lawndale 441.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovatelja zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakoršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rudeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slaboče, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave. — CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

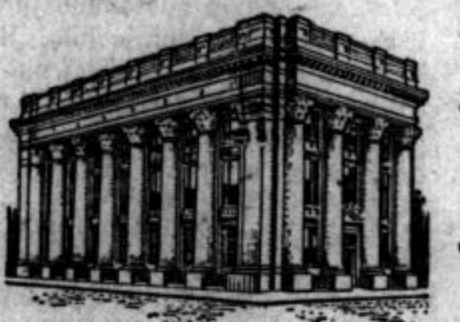

Nacijonalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varno čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad $8,500.000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad $550.000.00, kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JOLIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od $1.00 naprej. **3%**

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet, Illinois.

"LJUDSKA BANKA".